

SLOVENEK

Inserati:
 Enostopna pettivrsta (7/2 mm):
 za enkrat po 15 v
 za dvakrat " 13 "
 za trikrat " 10 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zabavale, osmrtnice itd.:
 enostopna pettivrsta po 18 vln.
Poslano:
 enostopna pettivrsta po 30 vln.
 Izhaja vsak dan, izvzemaj nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec " 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec " 2.—
 V opravi prejeman mesečno . . . 1-70
Sobotna izdaja:
 za celo leto " 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. — Politichen list za slovenski narod. — Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 8. — Račun poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ovrako 26.511, bo. n.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 138.

Današnja številka obsega 14 strani.

Kanada Pacific Railway in marsikaj drugoga.

V nedeljski »Edinosti« čitam članek proti koncesiji trgovskega ministrstva, po kateri naj bi smela Kanada Pacific Railway družba odpreti po avstrijskih mestih agenture in začeti redno vožnjo Trst—Kanada. Podpis članku kaže njegov neposredni vir v besedah »Po Slovenskem Narodu«, posredni se pa da prav lahko uganiti. Iskati ga je pri Austro - Americani. Članek je živahen, dramatičen, ginljiv. Vsa sredstva vporablja, ki se ž njimi dajo omajati grešne slovanske duše; s splošnega človekoljubnega stala slika s primerno ogorčenostjo, kako gre pri imenovanju koncesiji za kupčijo s človeškim mesom; z narodnega stališča popisuje, da je ta koncesija naperjena proti Slovanom, ker se ti najbolj izseljujejo, in glede na to, da je zdaj v zimskem času mraz, opozarja z velikim poudarkom, da je Kanada mrzla. Ker je članek, kakor priča »Edinost«, povzet iz »Slovenskega Naroda«, pogrešam samo še to, da se v njem ne opozarja na veliko škodo, ki bi jo imela vsled nove koncesije »Sveta katoliška vera«. Tega res manjka! Nekoliko me pa pri tem tolaži konec, ki s tako otroško zvestobo ponavlja vsled svoje starosti prečastitljivo formulo: »državni poslanci, storite zdaj svojo dolžnost«.

Članek ima to hibo, da računa na neumnost svojih bralcev. Taka reč se rada maščuje. Najprej ne vidim prav dobro, ali naj tudi taka narodno-gospodarska vprašanja, kakor je imenovana koncesija, pri kateri nima Slovenec najmanjšega strankarskega, ali zasebnega interesa, dobivajo značaj političnega šiboleta. Ne morem si prav misliti, komu na ljubo naj se začne sedaj ločitev duhov med pristaše nemškega broderskega trusta in njegove nasprotnike. Za to namreč gre in za nič drugega ne.

V Trstu ima svoj sedež paroplovna družba Austro-Americana, ki se šteje, da je domača, avstrijska družba in ima vsled tega razne velike ugodnosti od naše vlade. Ko se je ustanjavljala, so peli vsi uradni in poluradni škorci, da sedaj svita nova doba avstrijskemu

paroplovstvu: Zgodilo se bo namreč nekaj, kar je po veroizpovedi vseh pravovernih trgovskih politikov prva in poglavitna reč v izseljeniškem vprašanju. Prevažanje izseljencev se bo nacionaliziralo, kakor slove tehnični izraz. To se pravi po naše: izseljenci se bodo odslej vozili preko Trsta na ladjah takozvane domače družbe. Ne rečemo, da nima nekaj zase nacionaliziranje izseljeniškega prevažanja. Naši izseljenci so milione dali zaslužiti Severo-nemškemu Lloyd, Hamburg-Amerika prog in drugim tujim družbam. Nemški delničarji so bogateli in so gradili vedno nove ladje. Tako se je z našim denarjem podpirala trgovska tekma Nemcev z nami. To je narobe, toda v izseljeniškem vprašanju je vendar le ena zadnjih reči.

Vsi, ki se pečajo praktično z varstvom izseljencev, vedo, da je prva reč najstrožja, v posebnem zakonu utemeljena kontrola nad agenti in nad paroplovnimi družbami. Kupčija s človeškim mesom ni nič lepša, če jo dela agent za nemško, avstrijsko ali angleško družbo. Agenture se morajo popolnoma preustrojiti in brez pridržka se mora prepovedati vsaka vaba ljudi k izseljevanju. Dokler pa nimamo takega zakona, — in tega zavirajo v prvi vrsti nemške paroplovne družbe z Austro-Americano vred —, je popolnoma vseeno, če se pokaže v ljubljanskih kolodvorskih ulicah še ena tabla z lepimi malarijami in z nadpisom Kanada Pacific Railway.

To bi bilo vse neizpodbojno tudi v slučaju, ko bi bila Austro-Americana dejansko res avstrijsko podjetje, ko bi bilo nacionaliziranje našega izseljeniškega prevažanja izvršeno. Pa ni! Večina kapitala je iz nemške države in sicer so vdeleženi pri Austro-Americani tisti nemški kapitalisti, kateri imajo prevažanje izseljencev iz nemških pristanišč v rokah. To smo svoj čas raznim trgovskim ministrom pripovedovali, pa so nas tolažili, naj lepo počakamo, da je vse v redu, in se kmalu doseže, da bo večina kapitala Austro-Americane v avstrijskih rokah. Topot so pa menda avstrijski židje, kar se, kakor pravijo, večkrat zgodi, pustili avstrijsko vladu pri njenem nacionaliziranju na cedilu.

In to še ni vse. Austro-Americana mora biti z nemškimi velikimi paro-

plovnimi družbami v skupnem poolu, kakor se imenuje paroplovni trust, ki ima svoj sedež v Hamburgu. Zelo pametno zase je ta pool kontingental izseljence in je določil prekomorski Austro-Americani za Severno Ameriko — v Južno Ameriko je prosta — 4 odstotke, reči in čitaj štiri odstotke izseljencev. Kar jih prepelje več, mora zanje plačati poolu dogovorjeno odškodnino.

Kaj je torej našega pri Austro-Americani? Vtopljena je popolnoma v nemškem poolu, zvezana na vse plati, in kakor posnemamo iz zanesljivih poročil, nima na svojih ladjah, da se izrazim čimnajtežje, tistega reda, ki ga imajo na primer angleške ladje. Glede na tarife je vezana od poola, glede na kontingent tudi. Izseljence ali celo Slovane štuliti tu vmes, je pač skrajna predrznost.

Kanada Pacific Railway se ne meni za pool. Samostojna je in bogata, da se ji ni treba uklanjati poolovim kapitalistom. Vožnja ž njo bo cenejša in boljša. Ker ima vse železnične proge v Kanadi v rokah, bo prav lahko izseljence spravljala tudi v Zvezne države, če bodo tja hoteli. Jasno je, da glede na dobičkaželjnast ni nič boljše od poola; zato j s stališča skrbi za izseljenice popolnoma vseeno, ali ima koncesijo pri nas, ali ne. Glede na ceno in glede na večji red je pravzaprav celo boljša. Na vsak način je pa s stališča naše trgovine njena neodvisnost od poola silno veliko vredna. Prvi klin je zabit v pool in to je že nekaj. Za naše južne dežele, ki ne pridelamo dovolj žita zase in smo odvisni zlasti od Ogrske v tem oziru, tudi ne bo nič škodilo, če se bodo žito in zlasti krmila poceni vozila v Trst iz Kanade, od koder so dozdej prihajala najprej v Liverpool, in od tam na evropski kontinent.

Edino, kar se da naši vladi očitati, je njen popolni fiasko z nacionaliziranjem izseljeniškega prometa. Austro-Americana se ni razvila v avstrijskem zmislu in spomini na bahave prognoze o nacionaliziranju so pravzaprav samo velika blamaža. Teh reči je pa naša vlada že dolgo vajena in v njih se vadi še prav posebno v sedanjih dneh.

Varstvo naših izseljencev je tista točka, ki nanjo opirajmo sodbo o novi koncesiji. In v tem oziru je sedaj vlada prostejša. Trdno upanje imam, da

kmalu zagleda izseljeniški zakon belli dan, in da ga bo mogoče zdaj boljše urediti, nego prej. Morda bo tudi zdaj mogoče uveljaviti edino pravo načelo, da se morajo avstrijski izseljenci podpirati v inozemstvu ločeni po narodnosti in veri, podrla pa načelo, ki vlada dozdej, sipati denar avstrijski družbi v Novem Jorku, ki jo predstavljajo nemški judje, ali pa anglikanskemu domu v Baltimoru, ki agitira za prestop k anglikanstvu. Trnjeva pot, ki hodi po nji naši vrli frančiškani, s P. Kazimirom na čelu, v skrbi za naše izseljence, je obenem obtožba naše vlade.

Dotaknil sem se teh reči, ki niso v neposredni zvezi s koncesijo kanadske družbi, ker sem jih v socialno-političnem odseku, ko je prišla ta koncesija v razgovor, po domače povedal navzočim vladnim zastopnikom. Prideljal sem to-le: Koncesija kanadske družbi, ki pomenja prelom prevoznega monopola, kaže nekaj potrebnega poguma naše vlade. Toda »Neue Freie Presse« je nasprotna in ž njo drugo, od poola najeto in plačano časopisje. Trgovsko ministrstvo pa kaže le prevečkrat svojo odvisnost od »Neue Freie Presse«. O tem priča v izseljeniškem vprašanju ravno to, da se zopet izdatno podpira Avstrijska družba v Novem Jorku, in se dosledno prezira vse, kar je slovanskega in katoliškega. Bojim se, da trgovsko ministrstvo ne omahne tudi zdaj.

Članek, ali recimo mu agent, že špiči pero, češ, zdaj ga bom tega zagovornika trgovine z mesom, ker se ogiblje ravno poglavitne reči: Kanada, mala Kanada bo sprejela naše izseljence in jih ne bo dala nazaj, ker tam se za nekaj šilingov dobi zemljišča na izbiro. Najprej bodi povedano na ta ugovor, da naši izseljenci niso slepe marionete. Le par slučajev iznenadenja, pa bo potovanja v Kanado kmalu konec, pa tudi koncesije. Austro-Americana, ki je izprva našo javnost razburjala s to grožnjo, kako bo kanadska družba naseljevala naše ljudi po svojih prostranih zemljiščih, se zdaj sama pripravljala, da uvede iz Trsta redno vožnjo v Kanado. Imeli bomo odslej dve redni progji iz Trsta, kjer doslej ni bilo nobene. Lep dokaz, kako Austro-Americana hoče preprečiti pač ne poti naših izseljencev v Kanado, nego konkurenco kanadske družbe. Naša dolžnost

LISTEK.

Pismo iz Skoplja.

(Od našega poročevalca.)

Kako Srbi Boga časte. — Žrtev poklica. — Norvežani za Srbe.

Skoplje, 19. januarja.
 Napočil je krasen zimski dan, kakor bi že bili sredi pomladi. Solnce je vstajalo izza s snegom pokritih planin in obečalo najlepši dan. Danes je »Bogojavljenje« (Sv. trije Kralji), eden tistih praznikov, ki jih Srbi posebno spoštujejo. Letos se je ta dan prvič praznoval v svobodnem Skoplju. Ljudstvo iz Skoplja in okolice je prihitelo v nešteti tisočih in ni napolnilo samo katedralne cerkve Sv. Spasa in cerkvene dvorišča, marveč tudi vse ulice v okolici. To je bila divna slika pestre narodne noše, ki je v tem kraju posebno bogata in slikovita.

Slavnostne službe božje se je udeležil prestolonaslednik Aleksander s celim štabom, vrhovno poveljstvo, vojni minister, generali, cel častniški zbor in vsi drugi zastopniki vojnih in civilnih oblasti. Službo božjo je opravil mitropolit Vicentije z 20 duhovniki. Po službi božji se je uvrstil nepregleden spreved z mitropolitom in duhovščino na čelu, ki se ga je udeležil tudi pre-

stolonaslednik Aleksander z vsemi dostojanstveniki in nešteto ljudstva; spreved se je pomikal k reki Vardar k »vodoosvečenju« (blagoslovljenju vode). Z Dušanovega grada so zagrmeli topovski strelji kot prvi pozdrav krščanskim svetinjam v osvobojenem Skoplju.

Slovesnosti se je udeležilo toliko ljudstva, da je bil na obeh širokih obrežjih Vardarja ustavljen vsak promet.

Na levi strani reke ob zgodovinskem Dušanovem mostu je bila postavljena tribina, s katere se je vršil obred blagoslovljenja reke. Na obeh straneh Vardarja so bili razvrščeni oddelki starih pehotnih polkov z godbami in zastavami.

Odkar stoji Skoplje, ni bilo za krščansko ljudstvo ganljivejšega trenutka kakor je bil ta dan, ko je mitropolit dvignil križ, da blagoslovi Vardar in so z Dušanovega grada zagrmeli topovi ter počili strelji častnih vojnih čet. Od mitropolita in prestolonaslednika pa dol do najskromnejšega kmetiča ni ostalo suho nobeno oko — v vseh so blestele solze veselja in hvaležnosti do Boga za darovano svobodo.

Ko je mitropolit blagoslovil reko, je po starem običaju v vodo vrgel križ; za njim je skočil eden Skopljanec ter ga pobral z dna reke in dvignil kvišku, kar so množice pozdravile z gromovitim klicanjem — vse srečne v zavesti,

da bodo odslej smeje vsikdar tako javno izpovedovati svojo krščansko vero. Cel ta dan je nudilo Skoplje prazničen pogled: po ulicah se je trlo okoličanskega ljudstva v bogatih pestrih narodnih nošah; tujci so bili polni hvale.

× × ×

Tu je umrl, kakor ste že kratko poročali, zdravnik Charl Carter, ki je prišel z angleškim oddelkom Rdečega križa. Oskrbnoval je na tifusne bolne vojake, nalezl bolezen in ji podlegel kot žrtev svojega plemenitega poklica. Pokopan je bil z velikimi vojnimi častmi; spremila sta ga dva oddelka pehote z godbo, ob grobu mu je govoril en angleški in en srbski zdravnik, godba je svirala angleško himno, vojaške čete so mu pa s strelji izkazale zadnjo čast. Pogreba se je udeležila tudi silna množica hvaležnih Skopljanecv.

Pokojnik je bil star še-le 28 let in edini sin matere - vdove, kateri je vrhovno poveljstvo v imenu srbske armade izreklo sožalje.

× × ×

G. Olaf Brock, profesor in dekan norveške univerze v Kristijaniji, je pred 14 leti kot profesor slovanskih jezikov potoval po naših naših krajih in proučeval srbski jezik; uspehe njegovega raziskavanja je izdala dunaj-

ska akademija. Prof. Brock je prepotoval vse jugoslovanske kraje in se dobro spoznal s Srbi ter nas vzljubil kot najboljši prijatelj. Dopisoval si je redno s srbskimi prijatelji. V svoji domovini je vedno delal za nas. O zadnjih dogodkih na Balkanu je prof. Savi Maksiću poslal tole pismo:

»Z največjim nemirom sem zasledoval dogodke na balkanskem polotoku. In z veseljem srcem, da, s čustvom osebnega ponosa sem videl, kaj so storili moji prijatelji Srbi. Pravim: s čustvom osebnega ponosa; kajti kolikokrat sem imel priliko, da sem branil Srbijo in Srbe proti preziranju in bedastim klevetam, ki so našle pot celo k nam. Še sedaj se rad spominjam, kako pristrčno se mi je zahvalil naš slavni pesnik pok. Björnson, ker sem imel pogum, da sem z besedo in peresom branil srbski narod proti brezvestni politiki. Zato si lahko mislite, da smatram sijajne vojne uspehe Srbov in drugih balkanskih narodov kakor nekako osebno zadoščenje in s podvojenim zadovoljstvom mislim na to, da mi je bilo dano osebno spoznati ta narod. Svoje srbske prijatelje hranim v najhvaležnejšem spominu. Njim in celomu srbskemu narodu želim srečno novo leto. Sloga, požrtvovalnost in navdušenje spremljaj Srbe, dokler se srečno ne reši velika naloga!«

je pač tem večja zdaj zahtevati najstrožjih določb proti vabi in nabiranju izdelencev, proti vsaki reklami v tem oziru, konkurenca med nemško Austro-Amerikano in med angleško kanadsko družbo nas pa prav nič ne briga. Popolnoma napačna je misel iskati rešitve naših gospodarskih vprašanj od tistih, kateri so že šli preko Oceana. Taka pot ima svojo moč in daje nove smeri svojim potnikom, ki so največkrat razmeram doma popolnoma nasprotni. Bilo bi bedasto naše ljudi spravljati kolonizirati v Kanado, ko imamo na Vzhodu zdaj še posebno toliko lepe prilike, v kolikor imamo ljudi preveč, da se naseli bogata zemlja z brati. Toda s silo ne boš ljudi držal nazaj. Svarimo jih, svetujemo jim, a če gredo, nam ostanejo vendar dragi; dolžni smo skrbeti zanje in pri tem ni prav nič narobe, če si vsaj nekateri svojem domačemu delu primerno — tudi v daljni tujini ustanove kmečke domove.

To se mi je zdelo potrebno povedati, da bo razburjeni članek v »Narodu« in »Edinosti« vedel, koliko vrednosti ima njegov poziv na naše poslance. Ne bi mu škodilo, če bi vpošteval, da imajo poslanci svoje glave, menda tudi nekaj znanja in razsodnosti, in da se s starimi, častitljivimi frazami ne rešuje trgovska, ne izseljeniška politika. Po moji skromni sodbi se mu ni bilo treba blamirati. Dr. Krek.

Balkanske drame tretje dejanje.

(Dr. I. Zitnik.)

Zastoj prelita draga kri ne bodi. B. M.

Štirinajst dni je potrebovalo mirno sodišče v Londonu za same formalnosti, preden se je Turčija udala, da je premagana. In pretekli so zopet trije tedni, da je turška vlada naznanila svoje mirovne pogoje, ki pa so za balkansko zvezo bili nesprejemljivi. Najprvo je ponudila samo ozemlje zapadno od odrinskega vilajeta. To bi bila morala storiti že v prvi seji, ko bi ne imela potu. Toda turška diplomacija dobro pozna svoje Pappenheime. S tem, da je Turčija zavlačevala pogajanja, hotela je zmanjšati svojo škodo, balkanski zvezi pa povečati žrtve. Evropa jo je razvadila, da uporablja vsa sredstva in izgovore, ki ji morejo podaljšati vsaj navidezno gospodarstvo v zarobljenih deželah. Od suverenite, suverenitete, avtonomije in okupacije do aneksije je vedno dolga in okrvavljena pot. Na vsakem postajališču do popolne likvidacije išče in dobi od potpežljive Evrope primeren bakšiš za svoje nadaljne grdobije in hudobije. In to se prav gotovo zgodi tudi v tem slučaju. Evropa dovoli Turčiji nov moratorij in novo denarno pomoč. Kakor Pilat vtakne diplomacija svoje prste v vodo, češ, da ima mirno vest. Pilat pa s tem poganskim simbolom ni postal vzor nepristranskega sodnika in pravičnega cesarskega namestnika. Evropa se stara in pogreza v moderno suženjstvo. Triumvirat tu, triumvirat tam, v sredi pa »misera contribuens plebs«.

Turška vlada je sklenila, da razobesi belo zastavo na svoji zadnji postojanki v Evropi v znamenje miru. Za Čataldžo ima sicer zbrano še precej močno armado. Toda evropske velesile so ji v skupni noti nasvetovale,

naj opusti nadaljno prelivanje krvi in se sprijazni z usodo, ki je Bulgarom določila Odrin. Sklep turške vlade in sultanove družine je odobrili tudi narodni svet mohamedanskih veljakov. Tragičen je moral biti prizor, ko je v turek tajnik ministrskega sveta predstavljal opomin evropskih varuhov, vojni minister predložil žalostno sliko bojišča in finančni minister kazal prazno državno blagajno. Toda kismet je kismet, tako je pisano v zvezdah, da leta 1913. sultan izgubi Odrin, ki je bil od l. 1361. v turški pesti. S tem se prične novo poglavje svetovne zgodovine. Turčija neha biti evropska velesila, polumeseč se bliža zatonu in ugaša. Dvesto let je hiral Turčija. Od leta 1774., ko so si Rusi osvojili Krim, je bilo na dnevnem redu evropske diplomacije vprašanje: »Kedaj« in ne »ali« turški sultan pobere iz Carigrada šila in kopta. Ker pa so se velesile upravičeno bale, da se spopadejo pri razdelitvi turške dedščine, skrbele so za bolnika ob Bosporu, kakor jetničar za zločinca, ki je obsojen na dosmrtno ječo, pa ne ve ure in dneva, ko se mu utrga nit življenja. Že leta 1833. je ruski car Nikolaj I. omenil avstrijskemu poslaniku Fiquelmontu: »Turčija je mrtva. Morada se nam še posreči, da zadržimo krizo; toda jaz nimam upanja, da bi si opomoglo to starikavo telo; prej ali slej mora razpasti. In tedaj nastanejo velike težave, zato se moramo že sedaj baviti s tem vprašanjem, da zmanjšamo nevarnosti.«

Še tisto leto pa je Rusija rešila Turčijo v boju z egiptovskim vazalom Mohamedom Alijem. Ko je leta 1839. Rešid paša preslepil Evropo z lepim načrtom raznih reform v turški državi, tolažili so se turkofili z upanjem, da se Turčija pomladi. Bolnik je res zlezal iz postelje. Napoleon III. je leta 1856. v Parizu narekoval na zapisnik evropskim velesilam, da zagotové Turčiji nerazdeljivost in jo sprejmejo kot enakovredno velesilo v evropski koncert. V tem koncertu pa je turški sultan po svojih notah razbijal po bobnu, vedno motil godce in občinstvo, da so ga bili kmalu vsi sili. In tako smo mogli opazovati, da od zadnje rusko-turške vojske v evropskem koncertu prevladuje tudi na Balkanu imperializem. Čudovito sta se v zadnjih desetletjih razvili velika industrija in trgovina. Vse dere v mesta in tovarne, kjer rastejo množice tovarniških delavcev, obenem pa draginja živil, ker pusta zemlja ne rodi in tudi ni testo, ki se more raztegniti na mizi. Vzori imperializma pa niso ljubezen do bližnjega, vera v pravičnost in upanje na poštenost, ampak rodovitne naselbine, stalni in bogati odjemalci ter masne dividende od naloženega kapitala. Kdor pri imperialistih išče krščanske ideale, ta hoče na drevo trgati grozdje. Načelo imperializma je moč nad pravico in sredstvo mogočna armada na suhem in jeklene trdnjave na morju.

Tu imate odgovor na vprašanje, zakaj so v sedanji balkanski vojski evropske velesile zatajile vse sklepe in zagotovila prejšnjih mirovnih kongresov in sultana pustile na cedilu. V strahu in boju za svoje interese tudi balkanski zvezi po tem načelu dele z velikanskimi žrtvami osvobojeno zemljo. »Lucri bonus est odor ex re qualibet« je rekel hudomušni Juvenal o Vespazijanu. Turčija je bila za evropsko diplomacijo zadnjih sto let le odbijač na-

sprotujočih si interesov, skleda vrele kaše za mačje narave in Carigrad torišče za lisičje zvijače. Krščanska raja je morala stoletjatrpeti, da so iz njene kože Turki rezali jermena za pasje biče, Evropa pa za svoje denarne mošnje. Toda napočil je balkanski raji vstajenja dan. Narodi, ki so v sužnosti medleli, si vijó lovor zmage krog glave. Solze vdov in sirot so znak veselja, da slava junaških rešiteljev večno bo živele. Sovraštvu in krivice razdejal je rob carstvo kletoj; srce mu v prsih blažje bije, ko je raztrgal spone hudobije. Kdo te sreče bratu ne želi uneto? Angel miru, ki je razprostrl svoja krila nad hrabrimi boritelji in gomilami za svete ideale padlih junakov, naj spremelja trud in delo osvobojenih bratov do nekrvave zmage.

Z veseljem smo pozdravili prva poročila o sijajnih zmagah balkanske zveze; s simpatijami smo v duhu spremljali junaške čete, ki so v znamenju križa in svobode otimali svoje brate stoletnega krutega jarma. In naše sočutje je bilo tem iskrenejše, veselje še večje, čim bolj so se mračila čela in jezili lasje »kulturnim politikom«. Iz najplemenitejšega idealizma je vrela in plamtela naša radost, ko smo kot Slovani pošiljali pozdrave zmagoslavnim svojim krvnim bratom na Balkanu. Tudi naša polja so teptala turška kopita, naši pradedje so prelivali kri za svoje domove in družine; s krvjo smo podedovali srčno željo, da polumeseč ugasne na Balkanu in zasije izmučenim rodovom svetlo solnce krščanske prosvete in svobode. Divjaško nasilstvo zasluži strašno kazen. Toda v naših srcih ni zatlela iskra črne osvete in krvave maščevalnosti, ko je božja pravičnost z večnimi črkami začrtala v svetovni zgodovini staremu grešniku in brezsrčnemu krvniku zasluženo pokoro. Zmagala je pravica, podlegla turška sila v njegovem vzorom, ki tolažijo in bodre v nesreči posamnike in narode. Te zavesti ne prikrivamo nikjer in nikdar. Našega idealizma ne zatre nobena kleveta. Kar zahtevamo zase kot zvesti Avstrijci, to želimo in privoščimo svojim bratom, kjerkoli tajejo življenja pot.

So pa klevetniki, ki tem našim idealnim čustvom podtikajo težnje in namene, ki ne soglašajo z interesi habsburške države in dolžno zvestobo vladarskemu prestolu. »Quos ego!« odgovorjam z Virgilom tem sikofantom. Pravi in resnični interesi države so tudi naši interesi; njena škoda je tudi naša škoda. Ali naj zopet ponavljamo zgodovinska dejstva od grofa Kannitza do grofa Berchtolda, da v avstrijski diplomaciji ravno glede na balkansko vprašanje zastoj iščemo doslednosti? Edina doslednost je bila v nedoslednosti. Tudi grof Andrassy je le prisiljen v Berlinu prevzel nalogo bosanske okupacije, ker je bila v interesu v prvi vrsti nemškega imperializma, ki ima od leta 1870. v Berlinu svoj sedež. Dokazali smo z dejstvi in obžalovali, da se je Avstrija prepozno spomnila pravih svojih interesov na Balkanu. Zakaj je avstrijska diplomacija nad sto let prepuščala Rusiji vlogo osvoboditeljice balkanske raje? Odgovor dobite pri vseh diplomatih iz Metternichove šole, ki je zabičevala svojim učencem, da je poglavitni interes naše države na Balkanu le »status quo«, torej večno turško nasilstvo in suženjstvo gaženih in teptanih rodov. Vsa javnost je trdno prepričana, da je naš

modri in od vsega sveta kot knez miru občudovani in ljubljani vladar povodom sedanje balkanske krize prepričali svetovno vojsko, katera bi mogla biti za državo usodepolna vsaj v bodočnosti. Predobro poznamo interese svojih narodnih nasprotnikov. Tem velja edini odgovor: »Oderint, dum metuant!«

Razsodnim ljudem pa tudi ni treba še zatrjevati, da avstrijski Jugoslovani ne pričakujemo pomoči od svojih bratov na Balkanu. Ti bodo desetletja imeli dovolj skrbi, da bodo v osvobojenih pokrajinah izkidal turški gnój ter pričeli kulturno delo. Naša želja je, da naša država ustvari in ohrani prijateljske razmere z vsemi balkanskimi državami in si tako zagotovi tudi svoje in naše koristi. Ker nismo sentimentalni, zato tudi kot umirajoči rod ne pozdravljamo balkanskih boriteljev. Trdna je naša zavest, da tudi v habsburški državi zmaga enaka pravica za vse narode, ki so jo ustanovili in ohranili. Žilavi in čili so slovanski rodovi, to izpričuje vsa njihova zgodovina. Iz te naj posnamejo merodajni krogi potreben nauk, da je pravičnost prvi pogoj za državljansko zvestobo, ta pa najsigurnejši temelj vsake države.

Balkanska drama pa ni še končana. Ravno ob zaključku tega članka smo prejeli brzozjavno poročilo, da je v Carigradu mladoturška stranka sanjavih rogoviležev strmoglavila vlado, ki hoče Bulgarom izročiti Odrin in skleniti mir z balkanskimi državami. Reči moramo, da nas ta mladoturški odpor ni iznenadil. Turčija je težko ranjen medved, ki bode še dolgo renčal in brcal, preden izkrvavi. In mohamedanski fanatizem nima primere. Na mirovno konferenco v Londonu mora ta dogodek vplivati kakor mrzel poliv na človeka v sladkih sanjah. Odrinsko vprašanje je bilo doslej največja težava in ovira za mir. Mladoturki pa se roté, da ravno Odrina za nobeno ceno ne prepuste »gljavrom«. Nerešena pa so še vprašanja Egejskih otokov, albanske meje, Skadra, Janine, Soluna, vojne odškodnine in druga. Prične se četrto dejanje balkanske drame...

Spodnještajerske nemške grablje.

V lepo družbo se je podal naš dični zastopnik spodnještajerskih slovenskih trgov. Bodoči zgodovinar slovenskega Štajerja ga bode moral postaviti v isto vrsto z raznimi Ornigi in drugimi korifeji nemškutarstva na Spod. Štajerskem. Sedaj se roko v roki z dr. Negrijem trudi v potu svojega obraza, da v »Slovenskem Narodu« dokaže, da so trditve brošure »Slovenci in deželno gospodarstvo na Štajerskem« o zatiranju Slovencev pretirane in neresnične.

Ako bi bilo še kaj starega narodnega duha v naših slovenskih trgih, bi moral izbruhniti vihar ogorčenja nad takim »narodnjaštvom« in ta madež na našem narodnem telesu izbrisati. Ne gorečnost za resnico, ne ljubezen do zatiranih bratov, sama gola in nemaskirana strankarska strast in osebno nasprotstvo vodi tega poglavarja narodne stranke pri njegovem početju.

Onečasčali bi visoke cilje našega boja, poslabšali bi vtis podatkov znane brošure, ako bi se spuščali stvarno v polemiko z brozgo, katero je dr. Kukovec nagromadil v svojem pamfletu, in to hoče v večno sramoto slovenskega naroda še v posebni knjigi izdati. Od-

Slike iz vojne.

Opisal prof. A. Bezenšek v Sofiji.

Prva slika.

»Fantje korakajo, kaprol pa gre naprej.« Ta slovenska vojaška pesem mi je prišla na misel, ko sem videl sledeči prizor:

Po sofijski ulici Marija-Lujiza, koraka ponosno vojaški oddelek s svojim »staršim« t. j. korporalom na čelu proti kolodvoru, od koder se popelje s svojim polkom na bojno polje.

Na mostu pred kolodvorom čaka množica ljudi, da bi rekla odhajajočim poslednji »Z Bogom!«

Med množico je opaziti neko gibanje, ker hočejo nekateri prodreti v prve vrste.

Z močnimi lakti si probije pot in stopi naprej starček z mlado ženo, ki nosi v vsaki roki otroka — eno starejšo, drugo mlajšo.

Starček zakliče: »Ivane, sine moj!«

Iz vrste stopi vojak in prosi »staršega« za dovoljenje, da malo zaostane.

»Starši« mu precej dovoli.

Stari oče in sin se objameta. Otroka kličeta: »tata! tata!«

Mati, ne da bi se razsolzila, poda svojem možu roko — morebiti poslednjokrat.

Stari oče blagoslovi sina in mu veli: »Z Bogom! Zdjaj pa urno korakaj, da zavzameš spet svoje mesto med tovariši!« To je prizor, kakršnih sem ne redko videl v sedanjih časih. Takšen prizor je pač pravi biser, ki se redko najde v življenju.

Druga slika.

To podam po opisú tukajšnjega dopisnika nekega angleškega lista, katera je posneta v bolgarskih časnikih.

Car Ferdinand pride v jambolsko bolnišnico pogledat, kako se ranjenci počutijo. Tam leži med mnogimi drugimi na svoji postelji nevarno ranjen častnik, kateri se nahaja v borbi med življenjem in smrtjo, — v agoniji!

Častnik se pri tem visokem posetu osvesti in vpraša carja s krepkim glasom:

»Vaše Veličanstvo! Ali bodo naše armade imele veliko srečo, korakati zmagonosno v Carigrad?«

Car Ferdinand, videč solze v očeh umirajočega vrliga častnika, vzdahne globoko pri tem vprašanju in mu odgovori na tiho:

»To sam Bog ve...«

Strah je na sred votu, ukul kraja ga pa nč ni.

»O, lej ja mrcina!« putaplou me je en moj prjatu, kerga me Buh ubvar, pu ram tam pred flečkajnskem mustam, glih ke sm kepvou pristin lašk maroni, nabran na iblanskmu Goluce. »A te še ni nubedn ukul prnesu; a s še zmeri žiu in zdrou?« In mečkou je prste moje desne roke u šoj desn rok, de sa kar pokal, leva roke je držu pa u varžet, ke se m ni upu u ubraz figa pukazat.

»Za kua b pa na bliu žiu in zdrou; sej m vnder letašna zima ni nč falil. Mejčkn nahodn sm biu tam enkat ukul Bužiča; no, pa sm se iz taužentrožam hitr pucajtu.«

»No, no; pol je pa dobr; pol pa zdrou ustan!« in moj prjatu m je spet tku stisnu prste, de sm zacvilu in tou je udidet naprej preke rotuže.

»Ti, čak no mal! Za kua sme pa prašu, če sm še žiu in zdrou in s se čudu, de me ni še nobeden ukul prnesu? Al m kdu pu žeulejn streže?« zadržu sm ga jest.

»Cela Iblana te ma u želodce! Cela Iblana te je du grla sita — — —.«

»Pol je pa škoda, de nism u Odri-nu! Tam b Turkem bl prou prašu, ke s na morja družga živeža preskrbet. Iblana b se pa že lohka tud brez mene nasitla, če prou je precejšna dragina.«

»O, le norca se deli! Ti maš tku zmeri use za špas! Le čak, te u enkat edn prou pušten stisnu za goutanc, t u že sapa zaperu; le men verjem!«

»Tku hedu pa mende spet ni! A na veš, prjatu, de mam jest u jezik več muč; kokr pa leu u rep in leu vndr, kokr sma se že u šul učil, lohka iz repam čluveka ubije; pol s pa že lohka misleš, kua lohka jest še le iz jezicam upravem.«

»No ja; sej glih tist toj jezek te u

kriti pa moramo način, na kateri hoče površne brave tega zmašila spraviti v zmoto in v pomoč priskočiti nemško-nacionalnim zaveznikom.

Trdi se, da je analiza proračuna po metodi prof. Nieserja napačna in da je cel slovenski svet obsojal Wieserjevo delo kot sleparstvo. Da, dr. Kukovec, Wieserjevi rezultati so bili razkrinkani od češkega časopisja kot grdo pačnje resnice, ničdo pa ni pobijal njegove metode, na podlagi katere so Wieserjevi kritiki prišli do jako ugodnih vspehov v prilog Čehom v kraljevini. Pa čemu trditve dr. Kukovecve resno pobijati; saj se njemu ni šlo za resno kritiko, gre se mu le za strankarsko gonjo. Iz njegovih neartikuliranih izbruhov strasti in onemoglosti se vendar bere da **Kukovec Wieserjevo brošuro še od zunaj ni videl, še manj pa čeških protikritik**; kljub temu pa ima drzno čelo, vsesti se na visokega konja kritike, misleč da bode svoje plitvo znanje nadomestil s psovskami in zbadanjem ter brezokusno polemiko.

Zastopnik »naprednjega narodnjaštva« krčevito sledi stopinjam svojega brata dr. Negrija v enomer trešč, da pri postavkah deželne proračuna, ki Slovence posredno v prid služijo (n. pr. bolnišnice), **dobe iz deželnega denarja. On hoče na vsak način dokazati, da Slovenci dobe več nego je dr. Benkovič dokazal!** Že to početje samo na sebi je dokaz žalostnega položaja, v katerem se nahaja dr. Kukovec. Pa da bi saj njegov dokaz senco verjetnosti zaslužil!

Ako Slovence tudi sprejemajo v bolnišnice, norišnico, prisilno delavnico itd., s tem vendar še ni dognano, da je njih število sorazmerna vsota Slovence naravnost v prid vpisati. Ti zavodi morajo služiti vsemu prebivalstvu brez razlike narodnosti; **toda milijoni, katere Slovenci v obliki davkov prispevamo za deželne zavode, za deželno uradništvo, gredo skoro brez izjeme v nemški žep**, četudi so vrata teh dobredelnih zavodov tudi slovenskim bolnikom itd. odprta, ne pa tudi slovenskim zdravnikom, uradnikom, slugam, delavcem, podjetnikom.

To je jedro celega vprašanja, kateremu se bella compagnia Negri - Kukowetz previdno izogibata, ker vesta, da tukaj gotovo podležeta. Vsiljuje se nam res prepričanje, katero že od nekdanj goje dr. Kukovecvi redki trabanti, da hoče ta mož svojo površnost zakriti z zavajanja vredno dozo predrznosti v razmotrivanju stvari, katerim ni kos.

Težaven je položaj štajerskih Slovencev v času, ko je slovenska delegacija v deželnem zboru stopila na plan s svojimi zahtevami. Obupno pa bi bilo njih stališče, ako bi kdo nastop dr. Kukovca smatral kot znak pravega razpoloženja med štajerskimi Slovenci. Ogromna večina našega naroda se obrača od človeka, ki se v strahu pred bližajočo se ljudsko sodbo obupno obesa na nemškutarke skrbe in pri tem vrže od sebe zadnje masko. Edina sreča v tej žalostni prikazni našega narodnega življenja je, da to delo javno

krije s svojim imenom oseba, ki je v deželnem zboru peto kolo.

Iz labora Čvičkarjev.

Naša liberalna politika jo je srečno privzela tako daleč, da jo lastni ljudje ne smatrajo več za resno, ampak za smešno. In ker mora imeti vsaka stvar tudi svoje ime, so krstili liberalci svojo politiko za čvičkarško in njene politike za »Čvičkarje«. Prav čedno ime jako značilno in primerno za novo fazo liberalne stranke. Tukaj sledi samo nekaj rožic iz vrta Čvičkarjev.

Včasih smo mislili, da naj se otroci vzgajajo lepo doma v naročju svoje matere v strahu božjem in pa v šoli pod strogim in resnim nadzorstvom svojih učiteljev. Čvičkarji imajo drugo metodo. Ples in maškerade Pierot in Pierette, rodoljubne zabave, to je prvi paragraf versko-nravne vzgoje. V Trstu prirede šolski otroci ples in maškero in ljubljanski »Dan«, glasilo učiteljev piše:

»Šentjakobska Čitalnica priredi tudi letos otroško predpustno zabavo v dvorani Narodnega doma. Ako priredjajo drugi narodi slične zabave in zvaljajo na iste našo deco, zakaj ne bi mi učili že z mladega otročičev pohajati v slovenske družbe in zabave. Koliko mladine se nam zgubi po tujih zabavah? Zato mislim, da je lepo od Čitalnice, da uceplja mladini že v otroški dobi ljubezen do narodnih prirediteljev in s tem do svojega naroda. Saj pravzaprav ni to nikak prvi ples, česar tudi ni mogoče zahtevati od otrok; to je le otroška zabava, na kateri priredijo letos otroci krasno pantomino: Pierot in Pierette, nadalje sliko: Pol Americain, razne šaljive nastope itd. Toraj popolnoma nedolžne otroške zabave, ki bodo nudile tudi odrasčenim obilo zabave. Koncem zabave dobi vsak otrok eno darilo. Vstop je dovoljen tudi kostumiranim otrokom.«

Kaj hočemo, Čvičkarji!

V Ljubljani izhajajo list srednješolcev, seveda liberalnih, ki napada liberalne politike vsled tega, ker podajajo lojalne patriotične izjave, češ da hrepene po »avstrijskih redovih«. Zato jim »Narod« odgovarja tako-le:

»Velik križ nam povzročajo glasila naše mladine. Resnica je, da tega križa S. L. S. ne pozna. Svoje politične sanjarije pišejo s tisto samozavestjo, kakor je pisal Kaut kritiko svoje čiste pameti. Človek bi sicer menil, da je za srednješolce najboljša politika šolska knjiga . . . ! Druga pa je, da se ozirajo na ta list oči naše slavne vlade! Stroške seve plačuje narodna napredna stranka. Omenjeni izreček o lojalnih izjavah je poslal baron Schwarz na Dunaj, kjer je dal v ministrstvu povod, da se je prav odurno zabavljalo. Pametno, samo da so Čvičkarji pozabili, da take sadove rode »ples in maškera«.

Na Dunaju se bore naši poslanci za centralno združeno blagajno, ki bo okrepila vse jugoslovansko združništvo. Ne gre se pri tem toliko za naše združništvo, kajti hvala Bogu, mi smo

na varnem. Morda so liberalne zadruge te blagajne veliko bolj potrebne kakor kdo misli. Kdo pa bolj trpi pod oduševstvom čeških bank na jugu, kakor ravno liberalne zadruge, ki morajo plačevati po 10 odstotkov obresti? In kaj pišejo liberalni listi. Prav jim je, da Mladočehi uzakonitev te predloge zavlačujejo. Zakaj? »S. L. S. je takorekoč izgubljena, če izostane ta tako zaželjena podpora. Vladni predlog bi pomenjal sanacijo kranjskega združništva, ki je v veliki meri edino sredstvo stranke v svrhu doseganja strankarskih koristi in uspehov.« (»Edinost« št. 23, l. 1913.) Tako razumejo gospodarsko - narodno delo — Čvičkarji.

Najbolj smešno je pa poglavje, kako se Čvičkarji sami med seboj glodajo in grizejo. »Narod« št. 17 pripoveduje, da je prišlo tako daleč, da se smatrajo za sumljive liberalce že tisti, ki »pravih bombonov ne prodajajo in ne znajo škričeljev prav zavijati.« Na častite dame se meče »poulično blato in literalične fekalije« in čisto taktni liberalni možje se popisujejo v »Danu« kakor da bi bili »sami pijanci, ponočnjaki in hudiči vadi, kaj še vse.«

In liberalna politika! »Vsak jadra svojo pot, in vsak strelja z revolverjem kakor gosti, ki zapuščajo svatbo! Pri tem pa koljejo kozla za kozlom, a dotične stroške plačuje vsikdar narodno napredna stranka. Kremplji se zadirajo v vrste lastnih pristašev in širi se nedisciplinina in nezadovoljnost v stranki.« (»Narod« št. 16.)

Čvičkarji!

Po pravici je rekel dr. Oražem, ko je prišel iz Srbskega zopet v Ljubljano, da ga nekaj duši v grlu.

Albanska zahrbtnost.

Kar počenjajo katoliški Albanci v Mirediti, presega že vse meje. Dasi-ravno je znano, da bodo Srbi zapustili jadransko obal in se je to oficijno razglasilo, in vedo to tudi Albanci, ne puste niti dneva, da ne bi zahrbtno napadali srbskih čet, ki jim je itak le še kratko bivanje odmerjeno v teh gostoljubnih krajih. Tako so nedavno pri vaši Vinjali, torej v ozemlju Mireditov, Mirediti ponoči zahrbtno napadli dva srbska bataljona, ki sta hitela iz Tirane in Kroje ogroženim malim posadkam na pomoč. V tem nočnem zahrbtnem napadu je izgubilo 600 Srbov svoje življenje. Vpoštevamo narodno sovraštvo, ki vlada med Albanci in Slovani, vemo dalje tudi, da so v vojni tudi med nevojaki krvavi spopadi skoro neizogibni, toda sistematična zahrbtnost Malisorov je taka, da se mora pošten in objektivni človek, ki ima vsaj trohico morale v sebi, nad tem zgražati. Niti najsrdečiji zagrozenec ne mre tajiti, da je ravno vsled balkanske vojne albansko vprašanje postalo za celo Evropo aktualno in da so samo dragocene in krvave zmage Jugoslovancev, ne pa morda papirnate note diplomatov omogočile oživotvorjenje Albanije. Ko bi ne vzele balkanske države v roke turškega problema, bi se Albanci lahko še precej časa puntali

zoper Turke in pričakovali pomoči od evropske diplomacije. Kaj pa so Malisori dosegli s svojimi dveletnimi boji proti Džavid paši? Ali se je zganil kak diplomat? Naj so tudi spočetka Srbi zahtevali zase Severno Albanijo s Dračcem, neovržno dejstvo je in ostane, da so **dejansko samostojnost Albanije izvojevale balkanske države in to proti volji Evrope**. Sčasom bodo to tudi Albanci uvideli in priznali. Zato je sedanj nastop Malisorov proti srbskim četam, ki se le mimogrede nahajajo v albanskih krajih, tako grd, da ga ni mogoče zadostno označiti. Tu naj bi »Reichspost« pričela oznanjati krščanstvo in skušala dopovedati tem ljudem, da je to, kar oni sedaj sistematično delajo, navaden uboj, perfiden čin nehvaležnosti, ki ni v čast niti Albanecem niti njihovi pokroviteljici »Reichsposti«.

Idrijske novice.

i Volitev v okrajni šolski svet se je zvršila, kakor ste svoječasno poročali. Da je večina iz svoje srede volila Filipa Rudolf iz Črnega vrha in Frančiška Paternel iz Zirov ne pa ravnatelja dr. Bevka in sodruha Leopolda Alič, je hudo zagrešila pri soc. demokratih. Njih glasilo »Zarja« piše: »Te volitve so zopet pokazale, koliko je klerikalcem za stvar, ko so volili dva svoja pristaša, ki o šolstvu niti pojma nimata.« Malo hud poper je to, kar odrekati onim, ki plačujejo davek za šolo vsako sposobnost za šole. Mi pa slišimo, da rudeči sodrugi v Idriji zelo zanemarijajo svojo rudniško šolo, vsaj pritožbe smo slišali opetovano in tudi otroci, katere mi pošljemo tja nam pripovedujejo, da ravno otroci soc. demokratov so najbolj neredni. Pa se še spominjamo, da so pred leti njih pristaši na Dunaju pri znani procesiji napadli šolske prostore in razbijali ono opravilo, katero njih lastni otroci — šolarji — rabijo. Toraj za take gorečnike šole se ne bomo ogrevali. Liberalci so nam jo pa tudi zagodli v našem okrožju. Saj je komaj dober mesec minulo, odkar smo bili Zirovci klicani k volitvi v krajni šolski zastop v Doleh. Daleč smo prišli in v slabem vremenu, povabljeni smo bili uradno od županstva, a liberalni župan in njegovi tudi liberalni svetovalci nam še voliti niso pustili. Taki imajo zadosti pojma o šolstvu kaj ne? Sicer pa ne vemo zakaj bi mi iz svoje večine ne volili svoje zaupnike. Ali soc. demokrati drugače ravnate? Med rudarji v Idriji in okolici je veliko »klerikalcev« in vendar vi ne volite nikoli v bratovsko skladnico le enega onih tovarišev, ki v Vaš rog ne trobijo. Vidite, le vi prej pred pred svojim pragom pometite, potem pojte še iskat smeti pred drugo hišo.

i Po sebi jemlje mero. Nekemu uradniku, ki se najvestneje drži svoje službe in se ni v javnosti še nikdar izpostavljal, je bila pred leti uslišana prošnja, da je dobil v Idriji enako službeno mesto, kakoršno je zavzemal že prej na Gorenjskem. Ker »Narodov« dopisnik že ni vedel, kaj bi pisal, obregnil se je to pot ob njega, češ, kako srečen je, ker ima tako mogočno protekcijo, da ga je spravila celo v Idrijo. Kdor je to bral, se je muzal. Kakor bi se šlo za kako ministrstvo ali vsaj dvorno svetovalstvo! Vsakemu se je zdela malo predebela, da bi res bilo treba kake prav posebne protekcije, da prideš z enakim službenim značajem iz lepega gorenjskega Kamnika v Idrijo, iz mesta poleg železnice in blizu glavnega mesta v 35 km od železnice oddaljen kraj, iz katerega si ravno uradniki, ki niso domačini, radi kaj kmalu pomagajo. No, tiček se pozna po petju. Pol srednje šole, in še od te najvišji razred po protekciji kakega strička ali po protekciji šole same, ki se hoče odkrižati nesposobnega dijaka — pa mu zveni sama protekcija vse življenje po ušesih.

Jesenške novice.

i Velika nevarnost je pretila pretekle sredo Jesenicam okrog kolodvorra. Okrog pete ure zjutraj je zapazil nočni čuvaj, da se kadi iz kleti lekarneg. Koželja. Baje se je vnel bencin v manjši množini. Ko bi prišel ogenj v veliko shrambo, kjer so bile večje množine bencina, bi bila velikanska eksplozija z nepreglednimi posledicami. Železniške personalne hiše so bili že deložirali vsled velike nevarnosti. Požarnim brambam se je posrečilo nevarnost omejiti s tem, da so hitro okna kleti ometali s snegom in tako ogenj zadušili.

i Izjalovljen rop. Zadnji ponedeljek zvečer je šla gdčna učiteljica Cepuder iz nemške šole na Savi. Kar skoči proti nji zlikovec, ji ugrabi pompaduro in zbeži čez železniško progo v rozdič

še enkat tepu, de uš vs plou. Le pumisl, kulk jeze ina najavole s ti že iz sojmo jezikam prouzoču. Puglej, gespud Franketi se še dons trese ud jeze, ke s tiste naumnast ud nega spravu u jaunast — — —.

»O tu pa že ni res! Gespud Franketi ni prou nč jezen in se tud pol na more trest ud jeze. Sej še ni douh, ke sm ga vidu u en kavarn, ke je štampri nosu na nos. Astn, če b se tresu, b tega na mogu strit; še tku, če se člouk prou nč na trese, tu ni lahu, veš prjatu. Le nekar na pretiravi!«

»No, pa sej ni sam gespud Franketi! Sej sa še drah, ke te maja u želodce in ke maja uzrok, de te na morja videt.«

»In te sa.«

»Ceu regement b t jh lohka našteu; le men verjem, ceu regement, pa b še murde usi na vrsta na pršil.«

»Kar naštej jh; sej jest mam zdela čas pušlušat — — —.«

»Jest ga pa nimam, de b t tlela brau cele letanije. Sam tku memgrede nej t umenem, de te ma ceu rotuž u želodce; gor ud gspuda žepana in negauga ta nouga gspuda namestnka, pa dol du tistga, ke pu hišah smeti pubira, prou usi, Pepe, prou usi.«

»Tu ni mugoče! Le nekar na laž! Gspud žepan me ma rajš ket soj ta nar leuš kuri uku; tega sm jest prepričan, prou u dnu duše sm tega prepričan, ke vem, de tud še nekol ni mou uzroka, de b se name jezju. Gspuda žepana ta nou gspud namestnk me ma pa še skori raj, kulkr je men znan. In za kua b me epa pol souvražu tist, ke

smeti pu hišah pubira; puvej no, za kua!«

»Zatu, ke mu nis dau nč za nou let!«

»A tku! No, ta b mou nazadne že uzrok, de b biu jezen name; al gspud žepan in negau ta nou gspud namestnk pa mende vnder nista pričakvala, de b jima dau jest kej za nou let — — —.«

»Tist ne, tega na morm rečt; al pr mer b jih mogu pestet, pr mer; ne pa zmeri pu zubeu uost.«

»Luba duša; kej slabga jest še u sojmo žeulejn nism čez nubenga reku, ne čez gspuda žepana, ne čez negauga ta nouga gspuda namestnka, ne čez smetarja. Če pa dons al jutr tega al pa unga mal pušegačem, ga gvišn na pušegačem zatu, de b se jezju, al pa clu joku, ampak zatu, de b se smejau in dobre vole biu. Vsak pametn člouk ja tud ta moj šegetajne tku gor uzame; in gspud žepan je vnder pametn člouk, a ne? Zatu pa, prjatu, nekar se tlela na čelust, de mene gspud žepan in druh souražja. Gspud žepan me ma tku rad, de vem, če grem zdela h nemu gor na rotuž in ga prosm, de b m kašna pudpura, kašna mestna pudpura ket pisat'ne skumanderu, al pa kašna nagrada, de m ja prec skumandera, če več ne, eneh osminšterendur u pa prou gvišn; negau ta nou gspud namestnk pa še več. Astn, kua se uš pol repenču in me tlela strašu, de me uja ukul prnesl. Jest mam zdrave nuge in lohka sam ukul pridem; če b m pa kerkat nuge upešale, za kua mama pa fjakarje? Leberalci me pa na uja nekol ukul nusil, nekol!«

»Le nekar se na zareč! Ti še leberalcu na puznaš! Gspud dohtar Trill-

lar, pol tist gspud iz krtačcam pud nusam, Luigi Calco in kaj jest vem kdu še use, te uja enkat tku pertisnel, de uš mou dost. In purtir na ta noumo žabjek je že čist natančn naprej preručunu, de t pu leta na fali, če te dubeja enkat na žabjek u roka. »Pu leta pu ta mašem.« je reku. »Raj en mesec več kokr pa mu!«

»No, viš, kuku hrepeneja po men; pa prauš, de me souražja. Za kua b ne pa tud souražl? Sej me nimajo za kej! Kua b pa pol mogl rečt ministri in naš diplomati na Dunj, ke jh časni tku mrcvarja, de je groza? Tu b mogl ja use časnarje na drobne kosce raztrgat in še pestet zamehurt pu vrh, a ne?«

»Penapejd! Kua pa je en minister, kua pa je en diplomat? Nč, prou nč! Te še vredn nisa, da b jh člouk u misu uzeu! Leberaln prvakarj sa use druh tiči! Zatu se pa u enga ministra al pa diplomata usak žihur ubregne, kdur se če; u enga našga prvakarja pa Buh na przaden! Le mene pušluši in nekar se navarnastm vn na izpustauli. Če že res morš zmeri pisat in čekačt, če t res tista pisatelska žilca na da gmaha, pa piš za božja vola, pa piš kej ud zdejšne dragine, pu čim je krumpir, kuruzajca; kašne sa letne, kuku nej sedeja brajnuke, zelari in druh barantauci na iblanskem trge. Iz tem na uš nubenga razdražu, ampak uš sturu še doibr del in mal razbrezemu našga dičnega iz delam preubluženga tržuga nadzornka. In on te u hvaležn, du smrt t u hvaležn, tu t zagutuvim že naprej in nekol na u puzabu dubrot

Boltatuga Pepota iz Kudeluga.

»Hrenovica«. K sreči v torbici ni bilo drugega, nego dva ključka od katedrov.

j Volitve odseka za upravo skupnega posestva (Mirce in planine, — gospodarski odsek), se bodo kmalu vršile. Nismo mislili stopiti na dan s kako posebno agitacijo. Ker pa so se liberalci v »Narodu« razkoračili in agitirajo za svojo stranko, tudi mi pravimo: V gospodarski odsek nobenega liberalca! Liberalno gospodarstvo nam je dovolj znano. — V zdravstvenem zastopu so do zadnjega časa paševali liberalci, pa so si računali za eno sejo celo po 12 K za vsakega udeleženca, in tako je stalo par sej do 500 K, dasi je deželni odbor velikokrat grajal to postopanje. Sedanj zastop, ki je prešel v roke S. L. S., je preliminiral za morebitne stroške pri sejah samo 150 K, ki se brzkone ne bodo porabile. — Pri zakupu daca so zopet gospodarili liberalci, pa so pritirali stvar tako daleč, da morajo gostilničarji šteti cele tisočake, da pokrijejo primanjkljaj, ki ga je na tisoče in tisoče. Humer še danes ni predložil računov o tem liberalnem gospodarstvu! In taki ljudje naj bi vzeli v roke gospodarstvo upravičencev? Prepričani smo, da bi morali upravičenci kmalu še povrh plačevati tem liberalnim gospodarjem, mesto da bi imeli lep dohodek iz skupnih posestev, kakor so ga imeli do sedaj. — O gospodarstvu pri šoli, kjer so liberalci pustili gospodariti liberalnemu učiteljsstvu, za danes še ne govorimo; govorili pa bomo! Šolski proračun je S. L. S. znižala za leto 1913. za celih 3000 K, pa bo lahko izhajala, ker ji je za pošteno gospodarstvo! — Zaključek se glasi: Liberalno gospodarstvo je obsojeno! V gospodarski odsek nobenega liberalca!

j Skupina jugoslovanskih železničarjev se je zelo pregrešila, zato ji »Narod« poje levite. Kaj je naredila? Svojo predpustno veselico je priredila v klerikalni gostilni pri Tancarju, mesto v liberalni pri Humru. Zato ji liberalci napovedujejo bojkot. Železničarji pravijo, da se jim ta bojkot itak nič ne pozna, ker so liberalci popolnoma izginili z jeseniškega površja. Jugoslovanski železničarji pa naj dajo še en odgovor liberalcem s tem, da preosnujejo svojo organizacijo v skupino Jugoslovanske Strokovne Zveze ali Prometne zveze!

j Predstava. Katoliško delavsko društvo vabi k predstavi, ki jo priredi v nedeljo, dne 26. t. m. ob pol osmi uri zvečer v Delavskem domu na Savi. Vprizori se »Urban Debeluhar«, predpustna veseliga v petih dejanjih. Pri igri sodeluje društveni orkester. Vstopnina navadna. Vstopnice se dobe pri blagajni zadnje uro pred začetkom predstave.

Tržiške novice.

t V c. kr. okrajni šolski svet za tržiški sodni okraj je bil izvoljen od županov in svetovalcev okraja g. župnik Jožef Potočar iz Tržiča, za namestnika g. Jožef Ahačič, posestnik iz Senečnega.

t Občni zbor društva sv. Jožefa se vrši jutri ob pol 4. uri popoldne v društvenih prostorih. Obenem imata občni zbor tudi telovadni in ženski odsek.

t Lumpacij Vagabundus, znana veseloigra, se pripravlja za pustno nedeljo. Opozarjamo že sedaj občinstvo na to igro, ki bo mnogo smeja vzbujala.

Centralna blagajna.

Zadnji sklep narodno - gospodarskega odseka o centralni blagajni je napravil precej šuma. Sklenilo se je namreč, naj kot poročevalec svoje poročilo napišemo in damo tiskati, da ga bodo odsekovi člani lahko brali in naj se sklepanje o blagajni odloži za štiri tedne. Tako je predlagal Mladoček dr. Franta. Ne da se tajiti, da namerava ta predlog poslance slovensko - hrvatskega kluba nekoliko vščipniti; neumno bi pa bilo iz njega sklepati, da je kakega političnega pomena. Čisto jasno je, da gre Čehom za gospodarsko kupčijo. Oni hočejo regulacije svojih rek, ki jim jih zagotavlja vodno - gospodarska predloga, katera tiči v vodno - gospodarskem odseku in ne more že dolgo časa naprej. Čehi, osobito Mladoček, sodijo, da so Slovenci poglavitni vzrok temu. Zato so pa šli v narodnogospodarski odsek z geslom: Kakor ti meni, tako jaz tebi. Predlagali so prav to za centralno blagajno, kar se je par dni prej sklenilo — poudarjamo pa, da brez sodelovanja naših poslancev — za vodno - gospodarski odsek, da se namreč odloži za štiri tedne. Politična vprašanja niso zvezana s tem dogodkom, ki bi bil mogoč tudi, ko bi bili Slovenci in Čehi politično zvezani. Gospodarske koristi naših dežel so pač drugačne od sudetskih in pri njih mora vsak braniti svoje.

Vodno - gospodarska predloga daje iz državnih sredstev sudetskim in karpatskim deželam stotine tisočih milijonov za vodno - gospodarske namene. Zastopniki teh dežel pravijo, da so ti milijoni upravičeni kot nadomestek za to, kar so dobile alpske dežele z drugo železnično zvezo s Trstom. Mi pa nismo tega mnenja in v tem oziru so vse stranke na Kranjskem, Koroškem, Stajerskem in Primorskem edine. V kranjskem deželnem zboru se je soglasno sklenilo, da se mora za izredne vodne potrebe naše dežele, ki ima v velikem delu kraški značaj, dobiti pri ti priliki tudi primerne vsote iz držav. sredstev. Tega stališča ne morejo opustiti naši poslanci, naj pride, kar hoče, najmanj pa so pripravljani skopčati to vprašanje s centralno blagajno. Pri ti priliki ne bo nobene kupčije. Stvar je tako enostavna, da bolj ne more biti: če se našim deželam da primerna vsota za naše vodne potrebe, se more zvršiti to, kar zahtevajo sudetske in karpatske dežele; če ne, pa ne.

Zdaj je centralna blagajna! Drži se je cela vrsta raznih legend, podmen in seveda tudi sumničenj, povzetih iz najtemnejših, našemu združništvu iz političnih razlogov krivičnih in lažljivih virov. Ogromna večina tistih, kateri govore o tem, pa nima o ustrojstvu in pomenu centralne blagajne nobenega pojma. V »Narodnem Gospodarju« sem bil znanstveno pojasnil to zadevo, pa tak, ki bi to rabil, ga ne bere. Za tovariše v narodno - gospodarskem odseku je preskrbljeno, da dobe moje poročilo, ki je danes že natisnjeno, v roke in se natančno podučijo. Čujem, da ima »Edinost« v tem oziru nekaj godlje. Naj blagohotno naroči svojemu dopisniku, da si predmet, ki zanj gre, ogleda in naj moje poročilo prebere. Kako naj govorim z analfabetom o francoski literaturi?

Kdor pozna namen centralne blagajne in njeno osnovo, kakor se namerava pri nas, se mora na ves glas smejati, če čita, da gre tu za kako sanacijo našega združništva. Centralna blagajna je tako malo in tako veliko v korist slovenskemu združništvu, kakor na primer združni zakon. Gre za splošno reč, ki se tiče vsega avstrijskega združništva, da se namreč kreditne zadrage, ki slone na osebnem kreditu, potrebno izpopolnijo, da se jim odpre pot na denarni trg; in concreto, da postane združno jamstvo, ki je kreditna podlaga v združništvu, sposobno za bančni promet. Centralna blagajna ne bo nič darovala, tudi nič tvegala. To, kar nam vlada zdaj ponuja, je pa samo najskromnejši začetek, ki se ne da niti primerjati s tem, kar že dolgo daje v tem oziru Francoska, Pruska, Bolgarija, Srbija, Rumunija itd. združništvu na razpolago.

S takimi podrobnimi vprašanji se peča le, kdor ima z združništvom najožjo zvezo in obenem veselje do študija. Zato sem pa res vesel, da je zahteval odsek tiskano poročilo. Kaj bo s štiri tedni, bomo že videli. Tudi v politiki se ne jedo jedi tako vroče, kakor se skuha. Bomo videli! Svet se pa ne bo obrnil in tudi naše združništvo ne, naj se zgodi, kar hoče. Čujem že ugovor: »Tega pa ne boš tajil, da ste ob obstrukciji zahtevali centralno blagajno. Kaj ste nameravali z njo, če ne koristiti zase in brezdujbe le za to, ker je potrebujete.« Banalna logika! Najprej bodi povedano, da smo zahtevali, da pride blagajna brez prvega čitanja v odsek. To smo dosegli; drugo pride, ker bodo zmagali navsezadnje tudi tu stvarni dokazi, ne pa razni produkti česniških pismoukov. Kaj smo nameravali, to je pa naša reč. Nasprotnik, ki bi mu rekel, da je naša zahteva splošnega značaja in da hočemo z njo ustvariti nekaj, kar bo v svojem najnem daljnem razvoju koristilo vsem avstrijskim narodom, mi ne bo verjel, ker bi mi verjel samo tedaj, ko bi mu odgovoril to, kar si je v svoji lastni glavi izkombiniral. Čemu torej izprašuje?

Dr. Krek.

Kaj bo iz vsega tega?

(Od našega londonskega dopisnika.)

London, 21. januarja 1913.

Še vedno se nadaljujejo tresaji, ki jih je povzročil prvi močni sunek balkanskega potresa v evropskem ravnotežju, in vsa znamenja kažejo, da trenja še ne bo tako kmalu konec. So celo znamenja, jasna, pomenljiva, iz katerih se da sklepati, da ima najmočnejši najusodepolnejši sunek šele priti. Kdaj? Zares pravi čudež bo, ako se zasedaj vse gladko izteče; ali gotovo je, če se zgodi tako, se zgodi zgolj za trenotek in prej ali slej napočijo časi, ki bodo še kritičnejši. Naj se ne oponaša, da sem zahrelel v brezplodna prerokovanja. Vsakomur prepuščam, da si

ustvari svojo lastno sodbo na podlagi dejstev, kakor so razvidna iz sledeče slike položaja, kakor si jo vsakdo zadobi, komur je dana prilika zajemati pri viru.

Mirovna pogajanja so dospela do kritične točke, ko se zasučejo na to ali ono stran. Jutri pade odločitev v Carigradu; tako je odveč govoriti o tem. Odveč pa bi tudi bilo razpravljati o tem zbok tega, ker mirovna pogajanja s Turki nimajo več tistega pomena, tiste važnosti, kot izpočetka, najsi se končajo že tako ali tako; ker so se pojavile druge stvari, ki so potisnile njihovo važnost v ozadje! Sem spada pred vsem delimitacija Albanije in morda še kaj drugega.

Albansko vprašanje.

Ograničenje Albanije je tako orjaško delo, da v trenutku ni na nobenem koncu videti, kako se more dovršiti na vse strani zadovoljivo, kako se more končati mirnim potom. Omenili ste že zemljevidne posameznih projektov. Naj dostavim, da se zdi, da se avstrijski načrt izpreminja. Prvotno je Avstrija zahtevala dokaj več nego kažejo sporočene njene meje. Zahtevala je poleg Skadra tudi Peč, Dečani, ozemlje daleč vzhodno od Djakovina in Prizrena. Zdaj se poroča, da je odnehala od krajev: Peč pa Dečani ter Prizrena, a obstaja na Djakovem, pred vsem pa na Skadru. Črnogorcem se celo ponuja obrežje tja do Medove in Lješa — kakopak brez teh mest — celo rodovito ozemlje zapadno in severno od Združenega Drima, do izliva neke male reke na skrajnem severozapadnem kolenu Združenega Drima pri kraju Blagra, katera tvori potem mejo do Severnih Albanskih Planin, kjer preide na severovzhodnem delu v dolino Dečanske Bistrice tja do Belega Drima; torej celo rodovito ozemlje krog in krog Skadra.

Ali Skadra samega ne. Avstrija absolutno vztraja na tem, da postane Skader albanski. (Danes se poroča delegatom izpred Skadra vrh tega še, da je skadski poveljnik Riza bej zavl turško zastavo pa razvil novoalbansko z izjavo, da se hoče odslej boriti za Albanijo!) Enako obstoja Avstrija na Djakovem in levem bregu Dečanske Bistrice

Avstrijo podpira glede Skadra Italija, rekel bi več nego deloma. Italija je tehnična Avstrije med Albanci; zbok tega se ne more in ne sme kazati Albancem manj resnično naklonjeno nego je Avstrija. Kraljevske rodbinske zveze pa ljudske simpatije so se morale umakniti političnim interesom.

Avstrijo podpira tudi Nemčija. Ne samo zbok zveze. Nemci so kurirali mačka ki so ga jim prizadjali turški porazi s tem, da so se jeli navsomoč ogrevati za Turke. Uzrli so ugodno priliko, obetajoč dobiček: Ogorčenje Turkov radi angleške hladnosti.

Črnogorci Skadra brzkone ne dobe. In Črnogorci izjavljajo v svojem memorandumu, da prej pripuste, da izgine Črnogora z zemljevida nego da odnehajo od Skadra. Prehiteli, prevrgli so celo diplomacijo začetkom vojske. Stvar se utegne ponoviti. In kaj potem? More li Avstrija odnehati, ki se je podala tako daleč? More li Rusija popustiti, proti svojim črnogorskim tradicijam, proti splošnemu ruskemu javnemu mnenju, ki je silovito vzrovano? Rusija se je sicer močno angažirala za bulgarski Odrin. Rusija pred Carigradom, Rusija za Carigradom; pomen je očividni. Ali pa se ne motijo one velsile, ki so glede Odrina pristale na ruske zahteve v nadi, da bo drugje Rusija vpoštevala njihove?

Srbsko vprašanje.

Dalje je Srbija. Težko je reči, da se ji godi bolje nego Črnogorcem. Trnjeva pot njihovega deleža ob Jadranski obali je znana. Manj znano je brzkone, kaj ta stvar občutno zadeva Srbe v nekem drugem pogledu.

Prvi vojsko so Srbi sklenili z Bulgari dogovor glede razdelitve turškega ozemlja v slučaju zmage. Del tega dogovora tvori znana obmejna črta bodoče srbsko - bulgarske meje. Nikdo ni tedaj mislil na Albanijo. Vsled nastopa Avstrije so zdaj Srbi jako oškodovani z ozirom na ta dogovor, ker ogromni del po tem dogovoru razdeljenega ozemlja jemlje Avstrija za Albance. Obrnili so se že do Bulgarov, da jim z ozirom na to odstopijo Ohrido in Bitolj. Bulgari opozarjajo na dogovor, a stvar še ni rešena, ker je postranske važnosti. (Ta dogovor je bil neznan srbski javnosti; zato je »Slovenec« poročilo vzbudilo toliko pozornosti. Zdaj vedo bolj.) A še nekaj drugega, bolj važnega je.

Kadarkoli se čuje manj ali več očiščeno avstrijsko izjavo glede bodočih odnošajev med Srbijo in Avstrijo, če se prelistuje nemške, pred vsem dunajske liste, vsepovsodi zveni refren: Doslej je

Srbija že dvakrat povzročila Avstriji ogromno škodo s svojim obnašanjem. Zato je neobhodno potrebno zagotoviti, da se kaj takega v bodoče nikdar več ne ponovi.

In če se kaj neugodnega zgodi, ali ostane Srbija sama? Ni mogoče vedeti, koliko so v tem oziru dogovorjeni z Rusijo, a toliko je gotovo, da Rusija ne bo mogla ostati nevtralna.

Zdi se dalje, da obstoji med Srbijo in Bulgarijo pogodba za slučaj, da je Srbija napadena. V tem slučaju ji pomaga Bulgarija z vso svojo močjo. Srbija pa je zopet zavezana pomagati Bulgarski v slučaju potrebe; ta slučaj je deloma že nastopil, ker je splošno znano, da stoji močan oddelek srbske vojske pred Odrinom.

Dasli je med zavezniki cel kup nerešenih vprašanj, je vseeno gotovo, da se naposled vse reši v splošno zadovoljnost, najsi so nekatera videti jako resna. Vsa dotična vprašanja se tičejo zaveznikov samih, niso tako važna, da bi vplivala na mednarodni položaj.

Niso tako važna kot preporna vprašanja med Bulgarsko in Rumunsko. Zadnje čase je rumunski bojni krik utihnil. Nemara so Bulgari z ozirom na položaj in razmere res privolili v kake koncesije. A bolj verjetno je, da niso. Bulgari težko odstopijo le eno ped bulgarske zemlje, zlasti ker hočejo Rumuni ozemlje, kjer se zbirajo oddelki bulgarske vojske, ki so v poslednjih bojih največ trpeli. Če pa bi bili res tirani po okoliščinah do takega odstopa, tak odstop ne more biti trajen.

Ali je z ozirom na navedeno odveč vprašanje: »Kako se bo vse to končalo?«

KNJIZEVNOST.

«Zlata doba» 1. števec 1. 1. je izšla pretekli teden. Uvodni članek se bavi z minulim protialkoholnim kongresom in njegja posledicami. Kongres je zadovoljil vse udeležence, delavcem na tem polju pa vili novega poguma in veselja. Zdaj pa mora kongres pokazati svoje sadove. — Prvi bodi ta, da se razširi krog naročnikov »Zlate dobe«. Vsak razumnik katerekoli stranke, ki res razume potrebe našega časa, naj bi jo imel; vsaka vas pa vsaj eno! Faktično prihajajo zdaj številna nova naročila. — Drugi sad bodi: Pomnoženje predavanja, govori in protialkoholne prireditve. — Tretji: Izpopolnjevanje naše organizacije. Kongres se mora fruktificirati, izrabiti, plodovit napraviti za vsako občino ali župnijo posebe, da misel pride med vse ljudstvo, potem bo obrnil popoln sad. Slehrni kotiček naše domovine bodi deležen tega sadu! Tu in tam so napravili na dan kongresa ali po kongresu svoj lokalni shod v isti namen. To naj bi se nadaljevalo! Prihodnje številke »Zlate dobe« bodo prinesle v skupnem zvezku celotno poročilo o kongresu z vsemi predavanji; in ta predavanja bodo dala mnogo tvarine za govore pri takih lokalnih shodih. Ta prilika naj se porabi in tvarina izrabi! Gre se za svobodo našega naroda večstoletne alkoholne sužnjosti.

Razširjenje kolodvora v Radovljici.

Med kranjska mesta, pri katerih je bilo železniško vprašanje že od prvega početka popolnoma ponesrečeno in zavoženo, spada pred vsem mesto Radovljica. Nočem vzbujati zgodovinskih reminiscenc in preiskovati, kdo je temu vse kriv, le toliko konstatiramo, da mesto v sedanjem času v gospodarskem oziru posebno hudo občuti stare pogrške, občuti pomanjkanje popolne železniške postaje s primernim kolodvorom in skladišči za tovrno blago. Tovorni vlaki drdajo mimo Radovljice in se ustavljajo v Lescah.

Že po svoji naravni legi bi mesto Radovljica morala biti središče vsega gospodarskega življenja in prometa za vso njeno bližnjo in daljno okolico. A to središče je sedaj brez popolne železniške postaje in brez vseh skladišč za tovrno blago.

Popolna železniška postaja je življenjskega pomena za ves nadaljni gospodarski razvoj mesta. Radovljčani se živo zanimajo za to železniško vprašanje in so pripravljani na največje žrtve, samo da dosežejo ta prvi predpogoj gospodarskega razvoja. Železniško vprašanje mesta Radovljice je že dolgo vrsto let na dnevnem redu in ravno v zadnjem času je topilo to vprašanje v prav ugoden štadij.

V prejšnjih letih je stalo ravnateljstvo državnih železnic v Trstu na stališču, da je razširjenje radovljiskega kolodvora in otvoritev postaje za tovrno blago tehnično vsled terenskih razmer in vsled prevelikega strmeča proge mimo Radovljice popolnoma nemogoče in neizpeljivo ali vsaj z druženo s tolikimi finančnimi žrtvami, da bi se nikakor ne rentiralo.

Po dolgem boju in trudu našega državnega poslanca g. Josipa viteza Pogačnika in deželnega poslanca g. Ivana Pibra pa se je posrečilo v zadnjem času na merodajnih mestih razpršiti te pomisleke in doseči, da so državni inženirji iznova ves teren preštudirali in napravili nove načrte. Da je mogel naš državni poslanec gospod Josip vitez Pogačnik na Dunaju doseči toliko uspehov, k temu je veliko pripomogel novoizvoljeni mestni zastoparadovljiški S. L. S., ker je vse mogoče storil, da se doseže ta cilj; medtem ko je prejšnji liberalni eno desetletje vladajoči zastopar to gospodarsko vprašanje mesta popolnoma zanemaril in zanj prav ničesar storil.

Na ukaz železniškega ministrstva se je izdelal nov načrt, kateri upošteva obstoječe terenske težave, pa je kljub temu po zahtevi inženirjev izpeljiv in mogoč. In ta novi načrt je zdaj tudi od ministrstva potrjen. Po novem načrtu bi stala vsa napravna kolodvora in regulacija terena okrog 200.000 K. Glede na veliko važnost za povzdigo prometa, trgovine in obrti je mestni zastopar v svoji seji soglasno sklenil prispevati k temu novemu načrtu svojim finančnim razmeram najvišji mogoči znesek 50.000 K.

Ker je c. kr. gozdni erar sam tudi zelo interesiran na tem, da kolikor mogoče bližje svojim obsežnim posestev na Jelovci, ki merijo okrog 2000 oralov, naklada svoj les na železniško postajo, bi z novim kolodvorom v Radovljici vsako leto zelo veliko pridobil na vrednosti lesa in si zmanjšal dovozne stroške. Iz erara se letno izvozi lesa približno v vrednosti 70.000 kron. Zato je pričakovati, da se bo tudi poljedelsko ministrstvo zavzelo za razširjenje radovljiškega kolodvora in za otvoritev popolne železniške postaje za tovrno blago.

S temi vsticami smo javnosti pojasnili, v kakem štadiju je sedaj železniško vprašanje mesta Radovljice. Več o tem sedaj ne moremo in ne smemo pisati, ker bi s tem dobri stvari utegnili samo škodovati. Odločno a zavračamo pisanje liberalnih listov, ki hočejo iz tega zgolj gospodarskega vprašanja napraviti politično vprašanje in je razglasiti kot volilni manever za bližnje nadomestne volitve za deželni zbor.

Ne da se tajiti dejstva, da kar se je dosedaj doseglo uspehov glede ugodne rešitve železniškega vprašanja za mesto, doseglo se je izključno le po poslancih S. L. S. Liberalni zastopniki mesta v tem oziru dosedaj niso še ničesar dosegli.

Ze to, kar so do sedaj dosegli poslanci S. L. S. za mesto, bi bilo dovolj za agitacijo za bodoče deželnozbornske volitve, ako bi taka sredstva S. L. S. potrebovala za agitacijo. Da se dosedaj v časopisih S. L. S. ni prav ničesar pisalo, je pač najlepši dokaz, da se gre tu za resno delo, za katero pa je naše politične nasprotnike tako težko dobiti. Prepričani smo, da bodo naši poslanci storili svojo dolžnost in se z vsem svojim vplivom na merodajnih mestih zavzeli za vitalne gospodarske interese našega mesta. Liberalcem pa drage volje i v prihodnje prepuščamo bobnanje in reklamo. D.

Protest mesta Radovljice.

Občinski zastop mesta Radovljice je v svoji seji dne 7. januarja 1913 sklenil soglasni protest proti neutemeljenemu napadu dr. Trillerja, deželnega odbornika v Ljubljani, na večino deželnega odbora S. L. S.

Z ozirom na tukajšnje mesto so njegova izvajanja, priobčena v »Sl. Narodu«, popolnoma neutemeljena, krivična in mestnim gospodarskim interesom škodljiva.

Mesto Radovljica se ima zahvaliti za svoj prepotrebni vodovod samo večini deželnega odbora, ki je s to napravo skazal mestu neprecenljivo dobroto.

Mesto ima tudi še premnogo potreb, ki so prevažne za gospodarsko stanje in razvoj mesta in bo vsled tega zopet navezано na večino dež. odbora poslancev S. L. S.

Istotako izreka mestni zastoparadovljiški večini dež. odb. S. L. S. za njeno dosedanjo naklonjenost najtoplejšo zahvalo in obenem tudi svoje popolno zaupanje.

Državni preobrat v Turčiji.

V Carigradu so mladoturki, ki so Kiamil-pašo vlado s silo vrgli, ustanovili zdaj novo vlado in imenovali nove ministre.

Prvo važnejše dejanje tega ministrstva je bilo, da se je zbralo na ministrski posvet, ki je sklepal o odgovoru na noto velesil.

Kakšen bo ta odgovor, je seve še čisto neznan. Polkovnik Enver bej, ki je revolucijo aranžiral, sicer pravi, da se bo sklenilo vojsko nadaljevati, toda mladoturški ministri ne bodo tako nagli kakor vročekrvni Enver bej, ki sicer tudi ni član vlade, dasi ima gotovo veliko vpliva. Domneva se, da bo nova vlada izrekla, da je sicer za mir, toda za čeno Odrina.

Tripletenta je predlagala brodovno demonstracijo pred Carigradom.

Ker pa Nemčija z mladoturško kompanijo na skrivnem simpatizira, do tega ne bo še prišlo in bo pač treba počakati, kaj bo nova vlada izvolila velesilam odgovoriti.

Ako nepovoljno odgovori, kar je vsekakor pričakovati, velesile ne bodo mogle nazaj, tudi Nemčija ne, ker so se vse angažirale za to, da Bulgari Odrin dobijo.

Bržčas ne bo potem ostalo nič drugega, nego da balkanska zveza premirje odpove in zopet vojsko začne. Velesile bi ostale nevtralne in tudi od strani Rusije ne bi bilo varno, da se vmešava, ker bi to mednarodni položaj brezdvoma hudo zapletlo. Zdi se nam nevarno, če bi Rusija, Francija in Anglija že zdaj hoteli uresničiti svoj načrt azijsko Turčijo razdeliti, ker bi se potem i druge velesile oglasile. Nemčija je v skrbeh za bagdadsko železnico, Avstrija pa bi bržčas potem zahtevala zopet Sandžak in pot do Soluna, ker mora Albanija vsled diametralno se križajočih interesov med Avstrijo in Italijo v tem pogledu nujno ostati nevtralna, sicer se še trozveza razbije. Lahki itak lahko zahtevajo zase par egejskih otokov.

Vse to bi seveda utegnulo povzročiti svetovno vojsko.

Zato je boljše, da Bulgari, Srbi in Grki sami s Turčijo opravijo. Le če bi se Turki nepričakovano dolgo branili, bi morala Rusija vmes poseči. Nevaren pa je položaj vendarle, tudi če balkanska zveza zmaga, ker bi potem s svojimi zahtevami zelo poskočila in ker bi tudi Rumunija svoje zahteve glede na Bulgarijo zvišala. Sicer pa se Rumunija že zdaj zopet glasneje oglašča, ker hoče sedanjí položaj Bulgarije temeljito izkoristiti.

Mladoturki so na vsak način povzročili nevarno zmedo. Najboljši izhod je ta: velesile naj složno na starem programu mladoturke do miru prisilijo in obenem obvežejo balkansko zvezo, da ostane pri sedanjih zahtevah. Seveda je vprašanje, če bo to šlo.

× × ×

NOVO MINISTRSTVO V CARIGRADU.

Carigrad. Listo novega kabineta so se ponoči predložili sultanu in je sestavljena tako-le: veliko vezirstvo in vojno ima Mahmud Šefket paša; notranje: Hadži Adil; vnanje (začasno): bivši atenski poslanik, M u k t a r; mornarico: Mahmud; justico: bivši carigradski vali, Ibrahim; finance: Rifaat; javna dela: senator Bazaria (Kucovlah); trgovino: Džemal; pošte: Oskan; pok: bivši guverner v Magneziji, Šukri; predsednik državnega sveta pa je: princ Said Halim.

KRVAVE EPIZODE.

Carigrad. V svrhu vzdrževanja javnega miru so izdali velike odredbe. Ponoči so močne patrolje krožile po cestah Stambula. Nekaj oseb, med njimi urednika »Ikdama«, Ali Kemala in bivšega poslanca Gimildžine, Ismaila so aretirali.

London. Reuterjev urad poroča iz Carigrada: Ljudstvo je zelo zbegano. Pri nemirih je bilo 12 oseb ranjenih, zelo veliko pa aretiranih.

Berolin. Tiskovni urad poroča, da so radi stroge cenzure šele sedaj došle vesti v Pariz. Po vesteh je poleg Nazim paše padlo še dvesto turških častnikov in vojakov, ki so se protivilni Enver beju in njegovi stranki. Stražo, ki je bila postavljena za varstvo Nazim paše, so mladoturki po krvavem boju popolnoma uničili.

Carigrad. Odstavljena vlada je na Porti internirana. Kljub njenim telefoničnim pozivom ni prišlo vojaštvo na pomoč. Tudi straža se mladoturkom ni ustavljala, dasi se je nanjo streljalo. Ravnatelj anatolske železnice je bil z dragomanom anatolske družbe ravno v konzulski dvorani, ko so prevratniki udrli na Porto. Strel je zadel ministra Nazim pašo, ki se je zgrudil k nogam ravnatelja. Vsi ministri so bili prestrašeni, le stari Kiamil in Noradunghian sta ostala hladnokrvna.

Berolin. »Lokalanzeiger« poroča iz Carigrada: Enver bej je prišel k generalissimu. Nazim paši, kot mestni poveljnik in zahteval od njega izročitev pečata in dokumentov za Izzet pašo. Nazim paša je to energično odklonil. Enver bej mu je dal kratek čas za premislek. Nato je adjutant Nazim paše večkrat ustrelil proti spremstvu Enver-bejevem. Neki mladoturški častnik je nato sprožil svoj revolver proti Nazim paši, ki se je, zadet v srce, zvrnil.

Carigrad. Danes dopoldne je bil pokopan z vojaškimi častmi ustreljeni Nazim paša. Pogreba se je udeležil tudi vojni minister Mahmud Šefket.

Carigrad. Bivši veliki vezir Kiamil paša se je zopet vrnil v svojo palačo.

POLITIČNO STALIŠČE NOVE VLADE.

Carigrad. Včeraj popoldne se je zbral novi ministrski svet. Tudi bivši zunanji minister Nordunghian je bil naprošen, da se ga udeleži in poroča o mednarodnem položaju. Vlada se je posvetovala o primernem odgovoru na noto velesil.

Berolin. »Lokalanzeiger« prinaša članek, ki je najbrž uradno inspiriran, v katerem izvaja: Nova vlada ne bo stopila takoj v pogajanja z balkanskimi zvezniki, pač pa bo najprej na noto velesil odgovorila. Odgovor bo najbrže sledeč: Vlada je voljna mir skleniti ali pod drugimi kakor stara vlada. Odrina ne preda toliko časa, dokler sam ne pade.

Carigrad. Enver bej razvija živahno delovanje. Izjavil je, da je edino upanje, ki Turčiji ostane, da začne zopet z vojsko.

MEDNARODNI POLAŽAJ.

Dunaj. Odgovora nove turške vlade na noto velesil seveda še ni. Za velesile se položaj ni bistveno spremenil. Ze od prejšnje vlade se je pričakovalo, da bo sicer Odrin odstopila, toda le pod gotovimi pogoji. Nova vlada na zahteve velesil seveda ne bo takoj odgovorila »da«, najbrž pa tudi ne s kategoriškim »ne«, in sicer radi tega ne, ker se ne mara zameriti Evropi. V tukajšnjih poučenih krogih mislijo, da se bo sprememba situacije pokazala le v toliko, da bo odgovor novega kabineta energičnejši in neodjenlivišji, kakor bi bil oni prejšnje vlade. Če so mladoturki o položaju dobro poučeni, ne bodo dali takega odgovora, ki bi onemogočil vsaka nadaljnja pogajanja. Posredovanje Rusije, ki bi hotela s pretinjami doseči odstop Odrina, tukaj ne smatrajo za verjetno.

Pariz. Med Parizom, Londonom in Peterburgom se vrše razgovori, kako preprečiti zopetni izbruh balkanske vojne. Uradni »Žurnal de Debats« priporoča sledeča sredstva: Kabinetu Mahmud Šefket se ne sme dovoliti nobena finančna podpora. Velevlasti morajo izjaviti, da ni izprememba vlade čisto nič vplivala na voljo velesil, ki je izražena v noti evropskih držav. Velevlasti naj pošljejo takoj vojne ladje pred Carigrad, kjer naj brodovje demonstira.

Dunaj. »Wiener Allgem. Zeitung« poroča iz Londona od velepučene strani, da dogodke v Carigradu v diplomatičnih krogih zelo resno presoja. V slučaju, da bi turška vlada odbila zahtevo po odstopu Odrina, se lahko balkanska kriza izredno poostri. Petrogradske vesti, ki so jih dobili v Londonu in v Parizu skoro kažejo, da Rusija za naprej ne bo ostala nevtralna, marveč da agresivno nastopi proti Turčiji, če bi ne hotela predati Odrina, kakor to zahtevajo velevlasti. Iz pogovorov, ki jih je imel v zadnjem času ruski poslanik Giers s Kiamil-pašo, je porta lahko nedvoumno spoznala, kaj Rusija namerava, če se mir v najkrajšem času ne sklene. V Londonu in v Parizu baje vedo, da se je Rusija odločila, da vdere v Malo Azijo in sproži vprašanje glede Armenije. Dalje se diplomatični krogi boje neugodnih posledic, ki bi lahko nastale za balkansko-rumunsko pogajanja, ker je Bulgarija stavila nekaj junktim med odstopom Odrina in odstopom bulgarskega teritorija Rumuniji.

Peterburg. Ruski zunanji minister je izjavil, da je sedaj položaj na Balkanu končno pojasnen. Sklenitev miru je vračanje, ki se bo rešilo v par tednih. V dveh tednih bo vsa stvar končana, nakar bo šel na enmesečni dopust.

Peterburg. Na Ruskem sodijo, da ne bo napravil preobrat v Carigradu nobenega vtisa na evropski položaj. Odločno se zanika, da bi Rusija še par vojnih ladij pred Carigrad odposlala. Ruske ladje, ki stoje sedaj pred mestom, popolnoma zadoščajo v obrambo rusega vpliva.

Dunaj. »Wiener Allgem. Zeitung« poroča iz Pariza dne 24. januarja: V tukajšnjih dobro poučenih krogih se govori, da si bodo Francija, Anglija in Rusija razdelile azijsko Turčijo po načrtu, ki so ga to zimo napravile. Čakajo samo trenutka, ko se bodo dogodki na Balkanu tako razvili, da bo obstoj azijske Turčije ogrožen.

London. »Daily News« piše: Položaj je resen. Le ako bodo velevlasti skupaj držale, bodo Turčijo prepričale, da bi pomenil nadaljnji odpor zločinsko zapravljanje človeških žrtev, ki bi ostal brez praktičnih koristi.

Berolin. »Vossische Zeitung« piše: Velesile ne morejo mirno gledati, ako Rusija svoje grožnje uresniči. Molčale so k temu, da je Bulgarija trgovsko luko Varno samo zato zaprla, da more Rusija svoje prostovoljce in vojni material nekontrolirano čez Črno morje transportirati na koralist Bulgarije. Ali kršitev nevtralnosti ima svoje meje. Ako bi utegnila Rusija svoje čete v turško Armenijo odposlati, je dolžnost Angleške, da to prepreči. Ravnotako mora Angleška preprečiti, da bi Rusija sama enostransko rešila vprašanje prostega prehoda iz Dardanel in sama na cerkvi svete Sofije križ postavila. Če je Anglija leta 1878. to storila, zakaj bi tega sedaj ne preprečila. Kakor hitro bi Rusija ta korak napravila, tako hitro bo tudi Av-

striji srbska meja in sandžak - Novibazar odprta. V tem trenutku bi tudi Lahi egejske otoke zasedli. Če Rusi v orientsko politiko posežejo, je evropska vojna neizogibna.

Velesile pošljejo vojne ladje pred Carigrad.

Dunaj. V diplomatičnih krogih se govori, da so zadnji dogodki v Carigradu prisili velevlasti, da odpošljejo pred Carigrad vojne ladje, ki bodo štitele evropske podanike.

Konferenca poslanikov.

London. Danes bo zopet sejan evropskih poslanikov. Namesto Albanije pride na razgovor prevrat v Carigradu.

Laske vojne ladje v turških vodah. Rim. Oklopnici »San Marco« in »Pisa« sta dobili naročilo, da odplujeta v turške vode.

Turško posojilo.

Berolin. Pogajanja v svrhu najetja novega turškega posojila, ki so se ga v Berolinu med drugimi inozemskimi tudi avstrijski bankirji udeležili, so ostala za sedaj brezuspešna, ker je državni prevrat v Carigradu ustvaril popolnoma drug položaj. — Drugo poročilo pa pravi, da mladoturki že razpolagajo z denarjem.

BULGARSKO - RUMUNSKO VPRAŠANJE NI ŠE REŠENO.

Bukarešt. Rumuni se boje, da utegne prevrat v Carigradu na rumunsko-bulgarski spor slabo vplivati. Pogajanja se že itak zavlačujejo. Govorice, ki prihajajo iz Londona in Sofije, da je vsa zadeva rešena, so neresnične. Bulgari so ponudili sledeče: odstop višav pri Silistriji, pet kilometrov dolgo ozemlje v Mangaliji, porušitev irdnjav okoli Silistrije in varstvo Kucovlahov v Bulgariji. S tem pa Rumunija ni zadovoljna. Vest, da je Bulgarija Rumunom ozemlje do Kavarne ponudila, je neresnična. Če bi bilo to resnično, bi pogajanja hitreje napredovala. Danes se vrši rumunski kronski svet in bilo bi želeto, da stavi do tedaj Bulgarija svoje končne predloge. Za Bulgarijo je to velike važnosti, ko je gotovo, da mora z nadaljevanjem vojske s Turčijo računati.

Dnevne novice.

+ Zmaga našega učiteljstva v ljubljanski okolici. Izid današnje volitve učiteljev - veščakov v c. kr. okrajni šolski svet ljubljanske okolice je bil naslednji: Zmagala je cela lista Slomškove zveze. Dobili so: Lavtizar, Spodnja Šiška, 52; Ravnihar, Vič, 50; Bajec, Št. Vid, 50; Bregar, Zgornja Šiška, 51 glasov. Nasprotna lista: Žirovnik 41, Petrič 39, Lokar 34, Korbar 40 glasov.

Šolstvo in S. L. S. »Zarja« se je lotila kritike o kranjskem šolstvu in dela odgovorne »strahovalce« kranj. dežele za vse pomanjkljivosti v kranjskem šolstvu. Nimamo ničesar proti temu, da »Zarja« kritikuje šolstvo, ali vendar pa bi od resnega lista zahtevali, da vpošteva tudi velikanski napredek kranjskega šolstva, odkar vladajo v deželnem dvorcu klerikalni strahovalci? Mi bomo svoj čas poročali o razvoju šolstva, odkar ima večino S. L. S. Za danes opozorimo čestito »Zarjo« samo na dejstvo, da ima Spodnja Šiška dve osemrazrednici, čeprav ni nikake zakonite podlage. Človek bi sodil, da bo »Zarja« pohvalno omenila, da je deželni odbor ustanovil v kraju, kjer je vendar socialdemokracija doma, kar dve osemrazrednici šoli. Opozorjamo na solo na Viču, v Št. Vidu pri Ljubljani, s katerimi bi se lahko ponašala Ljubljana. Dalje vprašamo »Zarjo«, če ve, kdo se bori za šestrazrednico na Jesenicah? Lahko bi našli še nebroj zgle-

dov, kako se šolstvo razvija, odkar je na krmilu S. L. S. Vsega nazadnjaštva, ki so ga pustili liberalci, pa nakrat ni mogoče odpraviti. — Na napad »Zarje« je današnji »Gorenjec« tako-le odgovoril: Nasprotnica šol ni Slovenska Ljudska Stranka. Omenimo, da se je samo v kranjskem okrajnem glavarstvu v zadnjih letih sezidalo 30 lepih šolskih palač. Naše ljudstvo je vneto za šolo in za izboljšanje uma. Ni pa za napredek v brezverstvu, ker na vse strani škoduje. Zato je in ostane naše ljudstvo hud nasprotnik liberalnih učiteljev in učiteljic.

+ **Dr. Kramar, slovenski liberalci, »Edinjaši« in centralna zadružna blagajna.** Nekaj dni sem straši po liberalnih listih vest, da je S. L. S. doživela na Dunaju velik poraz v zadevi osrednje zadružne blagajne od strani Mladočehov, češ, da so rešitev predloge v narodno - gospodarskem odseku zavlekli. Pravijo, da je centralna zveza »pckopana« in da pomeni to velik »udarac« za S. L. S. Take čenče pišejo seveda ljudje, ki se z »Edinostjo« vred razumeto na zadružništvo, na kreditni zavod in druge take stvari, kakor žisto na boben. Naši poslanci ne čutijo čisto nobenega poraza, niti slabosti, nikar da bi jih vznemirjali Mladočehi ali kak dr. Kramar. Nad tako politiko ekvilibristov dr. Kramara in drugov, ki dav.es prisegajo na panslavizem, jutri sklepajo zvezo z Madjari, in bodo po-jutrinjem kovali češko - nemško liberalno zvezo, se resen človek nikdar ne vznemirja in gre mirno svojo pot. Uzakonitev osrednje zadružne blagajne je pa stvar naših poslancev in ni dvoma, da jo bodo tudi brez in proti Mladočehom izvršili.

+ **Kranjski deželni odbor** je dovolil 1500 K za bedno delavstvo v Vevčah. Ta denar je v prvi vrsti namenjen za nakup premoga za prezebajoče delavstvo.

+ **Seja državnega zbora** je sklicana na torek 28. t. m. ob 11. uri dop. Prva točka dnevnega reda je zdravstveni zakon proti nalezljivim boleznim, druga točka pa ureditev plačilnih razmer paznikov in mojstrov v tobačnih tovarnah.

+ **Vremena Kranjcem se jasne?** ... Iz zanesljivega vira smo zvedeli to-le: Za mesto zdravstvenega nadzornika na Kranjskem, katero je zavzemal pok. dr. Seemann, se poteguje dr. Maks Mayer, c. kr. nadzdravnik v ministru-stvu za notranje zadeve. Mož je židovskega pokoljenja in se je dal krstiti še-le, ko se mu je namignilo, da bi mu bila še-le potem pot odprta v ministru-stvo. Predno je bil poklican v ministru-stvo, je služboval nekaj časa v Tolminu, kjer se je navadil toliko slovenščine, da jo za silo tolče. Mož je bil še kot dijak eden najbolj agresivnih članov židovskega sionističnega društva »Kadimah«. In tega-le Mayerja hoče protekcija spraviti na mesto kranjskega zdravstvenega nadzornika, to se pravi: dunajska osrednja vlada že ne ve več kam z židovskimi protežiranci ter jih je zato začela rinuti v provinco. Toda med Slovence naj jih ne rine! Tu ni mesta zanje niti v trgovini, kamo-li na takih odličnih mestih, kakor je zdravstveno nadzorstvo. Kranjci se vladí lepo zahvalimo za židovske kulturne »luči«; naj jih prihrani za — Albanijo!

+ **Šviga - švaga.** »Slovenski Narod« pripoveduje, da Čehi niso nikdar toliko udarcev dobili, kakor takrat, ko so bili v opoziciji z vlado, potem pa pristavljajo: »S tem pa seveda ne rečem, da bi bila taka politika danes umestna tudi s stališča Jugoslovanov.« — Kaj bo li spet jutri?

+ **70letnico** svojega rojstva je praznoval 24. t. m. nadškof v Sarajevu dr. Stadler. Številnim čestilcem se pridružuje tudi naš list z željo, da bi Bog še dolgo vrsto let ohranil za cerkev in domovino velezaslužnega cerkvenega kneza.

+ **G. Milan Marjanović** nam je z ozirom na naš zadnji dopis iz Belgrada z dne 16. t. m. poslal to-le pojasnilo: Pri sestavljanju »Časniškega pregleda« za srbski korespondenčni urad ni nalašč ignoriral niti Slovencev niti »Slovenca«, marveč je res, da korespondenčni urad slovenskih listov doslej sploh ni dobival, pač pa jih je sedaj ravno na njegov predlog naročil in med njimi tudi »Slovenca«. Zato so sedaj v »Pregledu štampe« tudi slovenski listi obilno zastopani. Kar se pa tiče njegovih dopisov v »Srbobranu« ali kakem drugem listu — so to dopisi privatnega značaja kot privatnega dopisnika in jih ne gre spravljati v zvezo s službo, ki jo vrši, kakor ga tudi ta služba ne more ovirati v delu, katero vrši kot privatni novinarski dopisnik.

— **Osebnost stvari.** Gospod dr. Vinko Oberman je nastopil sodno prakso kot odvetniški kandida pri sodnji v Novem mestu. — Poštni oficial Rado

Jeglič v Novem mestu je imenovan za poštnega upravitelja v Trst I. Poštni sluga Fran Svetlič v Novem mestu pa kot definitivni sluga v Ljubljano.

— **Poziv »Rdečega križa«.** Vsled pomankanja bolniških strežnic namerava prirediti deželno in gospejno pomočno društvo Rdečega križa za Kranjsko v tukajšnji deželni bolnici kakih 6 do 8 tednov trajajoč bolniškostrežnični tečaj za gospe in gospodične. Teoretično in praktično izvežbane strežnice se bodo nastavile v resnem slučaju v zavodih Rdečega križa na Kranjskem ali pa se odpošljejo v organiziranih oddelkih na bojišče. One gospe in polnoletne gospodične, ki se žele udeležiti bolniškostrežničnega tečaja v deželni bolnici, naj pošljejo svoje izjave čim preje podpisaneu društvu. — Ljubljana, dne 23. januarja 1913. — Deželno in gospejno pomočno društvo Rdečega križa za Kranjsko.

— **Zmrznila je liberalna pož. bramba** v Knežaku na Notranjskem.

— **Posedanje zemlje vsled predora v Novem mestu.** Vrt dvornega svetnika Gardešica se je za 45 cm posedel in razpočila je zemlja. Razpoke je pustila tvrdka Samohard zasuti. Za vilo ni nikake nevarnosti.

— **Proti modrasom.** V občini Slavnici se je pokončalo lani 385 modrasov, v občini Vinica 165.

— **Iz šolske službe.** Justina Kavšek, suplentinja v Vrhpolju, je imenovana za začasno učiteljico v Matenji vasi, Marija Furlan, bivša suplentinja v Grosuplju, pa za suplentinjo v Vrhpolju na mesto obolelega nadučitelja F. Punčuha.

— **Novi vojašnice v Zagrebu.** Poveljstvu 13. zbora in 7. domobranskega okrožja sta zagrebški mestni občini predložili prošnjo za zgradbo novih vojašnic. Prvo potrebuje novo zgradbo za polkovni kader, katerega dva bataljona bi bila nastanjena v Zagrebu. Domobransko okrožno poveljstvo pa namerava zgradbo domobransko - kavalerijske in domobransko - topniške vojašnice.

AVSTRO - OGRSKA KUPI ZEPPELINOV ZRAKOPLOV.

»Fremdenblatt« poroča, da namerava naša vojna uprava v Nemčiji kupiti en Zeppelinov zrakoplov. Do meseca marca bo razpolagalo zračno brodovje avstrijske armade z nad 50 aeroplani.

Ljubljanske novice.

lj **Povabilo.** — Jutri, v nedeljo, dne 26. januarja, zvečer ob 8 stih bo v knezoškofjski pisarni nadaljevanje razgovora o pripravi za slovenski katoliški shod. Vabijo se k temu sestanku vsi gospodje, ki so bili povabljeni prvič. Želi se obliha udeležitev.

lj **V vojski na Balkanu!** To najzanimivejše dosedanje skioptično predavanje se vrsti jutri, v nedeljo, dne 26. januarja 1913 ob 5. uri popoldne v veliki dvorani »Uniona«. Predava g. profesor Šarabon. Nad 100 slik. Vstopnina: Sedeži I. vrste 60 v., II. vrste 40 v., stojišče 20 v. Prihitite vsi! Kdor želi res videti izvirne slike balkanskih dogodkov, naj prihiti jutri, v nedeljo popoldne v »Union«!

lj **Občinski svet ljubljanski** bo imel izredno sejo v sredo dne 29. t. m. Prihodnja redna seja meseca februarja se preloži, ker je prvi torek v mesecu pustni torek, na torek dne 11. februarja.

lj **Klub občinskih svetnikov S. L. S.** ima sejo v torek ob 8. uri zvečer.

lj **Nekdaj in sedaj.** V ljubljanskem uradnem listu z dne 25. t. m. je nekdo objavil naslednji »Cenik jedil in pijač« gostilne pri »Slonu« (preje »Pri Mokarju«) v Ljubljani, Kapucinski predmestje št. 13, z dne 9. marca 1859.: Juha: kruhova juha z jajcem 7 krajcarjev, riž 7, riž s sirom 9, mehko jajce 3, gosja juha 7 krajcarjev; govedina: s četulo omako ali kislim hrenom ali kislim kumaricami ali krompirjem ali sardelno omako ali kislim zeljem 18 krajcarjev; obara: ocvrta teletina 21 krajcarjev, ocvrt prižljec 18, beefsteak s krompirjem 26, dunajske klobasice s hrenom 11 krajc.; pečenka: telečja (stegno, ledvična, prsna) 18, pol porcije 14, zrezek z limono 21, zarebernica 18, zarebernica z limono 21, pržola 18, pržola s krompirjem 26, svinjska pečenka 18; močnata jedi: ponvičnik 18, makaroni s parmezanskim sirom 21, mandljevi loki 1 kos 5 krajc., jabolčna ali smetanova gibanica 18, žemljni cmoki 18, kruhova ali linska torta 18; riže: škuka 28, sardela s kisom in oljem 21; solate: motovilec ali krompir 10, motovilec z jajci 18, fižol s hrenom 10, trijet 18, ukuhano sadje 35; mrzle jedi: teletina s kisom in oljem 21, gnjat 21, salama 21, jezik s hrenom 21, ementalški sir 16, škofji sir 10; gorke pijače: črna kava 10, káva s smetano 21, čokolada 21, vinska juha 26, maselje kuhane vina 35, pivova juha 26; vina: dolensko bokal

42, bizeljsko 56, furlansko črno 63, avstrijsko 72, beli vöslavec 84, pristen šampanjec velika steklenica 3 gld. 68 krajcarjev. — Čašica ruma 6, steklenica rogaške slatine 16, maselc 4 krajcarje. — Še veliko večji razloček med »nekdaj in sedaj« nam pa kaže ta-le jedilni list neke elegantne dunajske restavracije iz leta 1853.: juha 3 krajcarje, govedina 11, mlada goska 15, pol piščanca 24, pol ocvrtega piščanca 20, ledvična pečenka 15, močnata jed 12 krajcarjev. Prav dobro nam spremembo v cenah živil predočuje tudi to-le: Časih so se rabile za nakupovanje na trgu velike, prostorne košare, danes pa zadostuje majhna, tesna torba. Vprašanje je sedaj, če so se tudi želodci prilagodili tej veliki izpremembi?

lj **Sanatorij Emona.** Gospod primarij dr. Derganc otvori v svoji novozgrajeni hiši sanatorij »Emona« dne 1. februarja. Več inserat.

lj **Kdor se hoče danes zvečer dobro zabavati,** naj pride v salon restavracije pri »Levu«, kjer priredi tehniško osobje »Katoliške Tiskarne« družinski večer. Vstopnina 50 vin.

lj **Umrli so v Ljubljani.** Fran Hladnik, zasebnik, 59 let. — Rajko Tscherné, tovarniški delavec, 47 let. — Jožefa Mulej, delavkina hči, 3 leta. — Janez Simičič, mestni delavec, 73 let. — Albin Pančur, rejenc, pet tednov. — Ignacij Urbas, rejenc, 4 dni. — Janez Levec, tovarniški delavec, 39 let. — Ivan Černe, pleskarski pomočnik, 52 let. — Stanko Hilbert, sin c. kr. stavbnega svetnika, 7 let.

lj **Radeckijev veteran umrl.** Danes zjutraj ob 2. uri je umrl Gašper Kavčnik, užitniški paznik na Opekarški cesti. Radeckijev veteran, star 81 let. Svetila mu večna luč!

— **Iz Gorice do Ljubljane v zraku.** Nadporočnik R. Holeka, prideljen vojaškemu zrakoplovnemu oddelku v Gorici, je napravil včeraj polet z Etrich monoplanom v Ljubljano. Vzdignil se je včeraj v Gorici ob pol 11. Letel je čez Ajdovščino. Vipavo, Debeli vrh (najvišji vrh Nanosa), Hrušico, Spodnji Logatec, Vrhniko in dospel ravno ob 12. uri v Ljubljano. Preletel je daljavo 120 kilometrov v poldrugi uri in dosegel višino 2400 metrov. Nadporočnik je napravil danes med 11. in pol 12. uro nekaj letalnih poskusov na tukajšnjem vojaškem vežbališču in vzletel nato zopet nazaj v Gorico.

lj **Jubilej slovenskega igralca.** Član slovenskega gledališča gospod Danilo praznuje dne 27. januarja 37letnico, odkar sodeluje v slovenskem gledališču. Slovensko deželno gledališče mu bo priredilo v ta namen začetkom februarja častno večer.

lj **Vojaška godba** ima jutri v Zvezdi koncert ob pol 12. uri popoldne.

lj **Društvo »Pravnik«.** Letošnja glavna skupščina, ki je bila določena na ponedeljek, dne 27. t. m., se preloži na sredo, dne 12. svečana, ob 8. uri zvečer pri »Zlatorogu« z običajnim dnevnim redom.

lj **Jutri v Vodmat k Flegarju!** Gostilničar gospod Ivan Flegar na Zaloški cesti priredi jutri domačo veselico. Preskrbljeno je za dobro postrežbo in izvrstno zabavo.

lj **Zelo slaba pot** je na Zabjaku med hišama g. Bahovca in g. Dolence, ker ni bila posuta že več let in ker ni tam nobenega jarka za odtok vode. Zahtevamo takojšnjo pomoč!

lj **Pomota v mrtvaškem listu.** V mrtvaškem listu, ki je bil o smrti umrlega g. Janeza Majcen priobčen v našem listu, je bilo pomotoma ustavljen ime Jakob.

lj **Zarad' raznih prireditev v Ljubljani** predstava izobraževalnega društva Selo—Moste ne bo 26. januarja, marveč 2. febr., kakor vselej dosedaj na pustno nedeljo. Blagajna se odpre ob pol 7. uri, začetek točno ob 7. uri zvečer.

Štajerske novice.

lj **Pri koncu.** Celje. Liberalna stranka na Štajerskem je prišla tako daleč, da nima niti v lastnem taboru več kredita. Liberalna zvezna tiskarna noče več tiskati njihovega glasila in zato ta teden »Narodni List« sploh ni več izšel. Bajje ima Zvezna tiskarna tirjati precej visoko vsoto od »Narodnega Lista«, a ne more ničesar dobiti. Radovedni smo, ali bodo morale tudi topot liberalne posojilnice vsled tega nastali deficit pri Zvezni tiskarni pokriti z odpisi svojih deležev, kakor se je to zgodilo pri pogrebu »Narodnega Dnevnika«. Govori se, da nameravajo »Narodni List« zanaprej tiskati v Ljubljani, toda liberalne ljubljanske tiskarne imajo že dovolj žalostne skušnje in še svež spomin na bankerotne liberalne liste.

lj **Zaroka.** Hčerka državnega in dež. poslance Ivana Roškarja, Marica Roškar, se je zaročila z gostilničarjem sinom g. I. Cafom pri Sv. Jurju v Slov. goricah.

lj **Volitev v okrajni zastop v Slovensk Bistrici** 24. jan. 1913. Pri današnji volitvi v okrajni zastop so v skupini kmečkih občin Slovenci sijajno zmagali. Od 70 oddanih glasovnic so dobili Slovenci 60 de 66 glasov, ostale glasove pa so dobili Stigerjevi podrepniki Štajercijanci. Tako malo glasov še dozdej Štajerčeva stranka nikoli ni dobila. To je znamenje zavednost našega slovenskega kmeta.

lj **Konkurz.** Trgovec Josip Boccio v Brezicah ob Savi je prišel v konkurz.

lj **Dva poizkušena samoumora v Mariboru.** V Mariboru se je zastrupila 17 let stara Marija Potočnik iz Poberša. Prepeljali so jo v bolnico. — Radi prepira v družini se je zastrupil železniški čuvaj Alojzij Jež, a so mu zdravniki rešili življenje.

Koroške novice.

lj **Koroški deželni predsednik v Velikovu in Slovencl.** Zadnje sredo dne 22. t. m. je obiskal naš deželni predsednik, ekscelenca Fries-Skene, naše mesto, ki se mu je zelo dopadlo. Posetil je najprej g. dekana in si je ogledal nat. cerkev, ki mu je zelo ugajala, nadalje je obiskal državnega poslanca J. Nagele, meščansko šolo, sodnijo in davkarijo. Na okrajnem glavarstvu je sprejel kapiteljsko duhovščino z mil. gosp. proštom G. Einspielerjem na čelu, nato uradnike ter župana, deželnega poslance Fl. Ellersdorferja in druge. Popoldne je sprejel slovenske organizacije iz celega okrajnega glavarstva. Zastopnike izobraževalnih društev in Orlov je vodil kanonik J. Dobrovč. V imenu vseh društev ga je pozdravil v slovenskem jeziku mladenič Janko Čarf. Ekscelenca je v dokaz, da razume slovensko, nato nagovor ponovil v nemščini. Bil je zelo prijazen in ga je veselilo toliko število vrlih mladeničev in mož; posamezne izmed njih je tudi nagovoril. Nato je izrazil vsem zahvalo in vspodbujal k delu na polju izobrazbe. Na njegovo željo je kanonik Dobrovč njegove besede ponovil v slovenskem jeziku. Za mladeničsko organizacijo je sprejel posojilničarje. Nagovoril ga je v slovenskem jeziku načelnik velikovške posojilnice g. Juri Čarf. V imenu ostalih gospodarskih organizacij je predsednika nagovoril v slovenskem jeziku g. župnik V. Poljanec. Tudi s temi je bil jako prijazen in obljubil svojo naklonjenost in pomoč. Vseh zastopnikov omenjenih organizacij je bilo 50. Sprejel je tudi č. šolske sestre in si ogledal cerkev v St. Rupertu. Konečno je obiskal tudi občinsko hišo in se potem z avtomobilom vrnil v Celovec.

Izpred sodišča.

lj **Avstrijski Furlan pred poroto v Vidmu radi špionaže.** V torek, dne 21. t. m., se je pričela v laškem Vidmu pred poroto razprava proti Ivanu Comarju iz St. Vida v Furlaniji radi špionaže v prilog Avstriji. Comar je skušal v Vidmu v Italiji in v Višku v Avstriji pregovoriti italijanskega častnika Antona Sforza, da bi mu dal proti veliki nagradi načrte in narisbe trdnjav v Benečiji. Comar je vabil Sforza na avstrijska tla in ko je Sforza res prišel v Višek, je dobil tam nekega avstrijskega oficirja, ki ga je nagovarjal, naj da načrte trdnjav. Sforza se ni udal obljubam in nagradi, je zavrnil ponudbo in ko se je vrnil v Videm, je to naznanil vojaški oblasti. Comar na je čez čas zopet šel v Videm ter poizvedoval o četah, koliko jih je odšlo iz Benečije v Libijo na bojišče, hotel je imeti opravičnik vojaških biciklistov. Zasačili so ga in aretirali. Pri njem so našli knjižico, v kateri je imel razne beležke. Comar je star mož, ima 69 let. Obsodba je bila razglašena včeraj. Porotniki so potrdili stavljenja jim vprašanja o krivdi Comarja in sodni dvor je obsodil Comarja na 23 mesecev in 20 dni zapora in na globo 1322 lir z zaplembo predmetov in denarjev, najdenih pri njem.

lj **Dolžnost vsake žene je,** da pazi na redno odvajanje. To je lahko doseči z vporabo naravne Franc Jožef-ove grenčice, nekako pol kozarca zjutraj pred zajutrekom, kar odvajanje lagodno, gotovo in varno urejuje. Profesor K. Braun, predstojnik c. kr. dunajske porodniške klinike piše: »O znanih učinkih Franc Jožef-ove grenčice sem se zelo velikokrat prepričal in tedaj priporočam nje vporabo bolnim ženam.« — Kupi se v lekarnah, drožerijah in prodajalnah rudninskih voda. Ravnateljstvo razpošiljalnice Franc Jožef-ovih zdravilnih vrečev v Budimpešti.

Telefonska in brzajna poročila.

ZRTVE REVOLUCIJE 23. JANUARJA.

Carigrad, 25. januarja. Danes se konstatira, da je bilo pri puču Enver beja ustreljenih devet oseb. Iz Porte se namreč nesli vun devet krst. Žrtve so vojni minister Nazim paša, ki je bil že z vojaškimi častmi pokopan, njegova dva adjutanta Nafiz in Salih, dva služabnika, en tajnik, stotnik Kraiss, dragoman Nedžib, deveti pa še ni agnosifican.

O ustrelitvi Nazim paše kroži več verzij. Najverjetnejša se zdi ta-le: Enver bej je poslal v dvorano ministrskega sveta vizitko, naj ga sprejmo. Ministri so to odklonili. Nastal je tumult. Baj je prvi ustrelil adjutant Nazim paše. Vojni minister je šel k vratom, da pogleda, kaj se godi. Takrat ga zadene krogla, ki jo je izstrelil, kakor pravijo, nek bivši mladoturški poslanec. Bil je takoj mrtev. Zarotniki so vdrli v dvorano in so najprej planili na velikega vezirja, da ga umore. Kiamil-paša pa jih je, sklicujoč se na svoja siva leta, preprosil, nato se pa skrtil. Bivši vezir pa se je zdaj že v svojo palačo vrnil. Bivšega ministra notranjih zadev, ki je bil odredil aretacije članov komiteja, in finančnega ministra pa imajo zaprta. Drugi sultanov komornik Rešid je zbežal.

Od druge strani se pa poroča, da je Nazim paša prvi po orožju posegel. Zadel sta ga dve krogli, ena v levo oko, druga v desno sence.

SULTAN.

Carigrad, 24. januarja. »Lokalanzeigerju« se je včeraj iz Carigrada via Constantza sporočilo, da so mladoturki sultana odstavili. Ta vest pa ne more biti istinita. Kajti selamluk, pot sultana k običajni molitvi na petek, se je v redu izvršil. Selamluka se je udeležil novi vezir Mahmud Šefket v avtomobilu, Enver bej je spremljal sprevod peš. Sultan je bil miren kakor vedno.

Carigrad, 25. januarja. Sultan o puču Enver beja ni bil poučen. Sultan je bil namreč tle dni obiskal eksultana Abdul Hamida, se z njim spravil in izjavil, da mu dovoli sprehode po Bosporu, ako se o tem vsakokrat obvesti notranji minister. Ker je Abdul Hamid najzakletjeji sovražnik mladoturkov, se iz tega dejstva sklepa, da sultan ni niti najmanj slutil, da bi mogli mladoturki priti kdaj zopet do vlade.

SULTAN SE NI RAD UDAL.

Carigrad, 25. januarja. Sultan Enver beja na nasvet dvorjanov, ki so se bali za njegovo življenje, ni sam sprejel, temveč se je pogajal z njim potom dvornih dostojanstvenikov. Sultan je predlagal, naj bi ostal novi kabinet pod vodstvom Kiamila, Šefket naj bi se pa imenoval za vojnega ministra. Pozneje je sultan predlagal za vezirja Fer da ali Ahmud Muktarja. Končno se je moral udati.

EN SAM LIST IZHAJA.

Carigrad, 25. januarja. Cenzura je jako stroga. Dozdaj je izšel samo list »Sabah« ki piše, da je pričakovati, da bo Evropa nasproti Turčiji, ki hoče živeti dalje, varovala pravičnost in nevtalnost.

»SVOBODOMISELNA« MLADOTURŠKA VLADA PROTI ŽURNALISTOM.

Carigrad, 25. januarja. Mladoturška vlada se je vrgla pred vsem na žurnalistične šefredakterja lista »Sabah« imajo v uredništvu zaprtega, dasi je priobčil dan po prevratu novi vladi prijazen članek. Zaprl so tudi izdajatelj »Alemdarja«, Hassan Alija in odgovornega urednika »Ikdama« Djevalda. Žurnalist Nuredin jo je pravočasno popihal, drugi so se poskrili. Aretaije častnikarjev so napravile zelo slab vtis. Vlada je poslala listom ferman, da se morajo strogo ogibati »hujskajočih« člankov, da pa morajo pisati za vojsko.

ČESTITKE ARMADE.

Carigrad, 25. januarja. Častniki armade pri Cataldži in Gallipoliju so Enver beju in Mahmud Šefketu poslali navdušeno čestitko, imenujujoč ju »rešitelja domovine«. Enako čestitko je poslal poveljnik Čarina, Šukri paša, ki pravi, da se bo odtlej še bolj odločno boril, dokler mesta ne osvobodijo.

VSI MLADOTURKI OSVOBOJENI.

Carigrad, 25. januarja. Nova vlada je osvobodila vse bivše poslance, častnikarje in druge funkcionarje mladoturškega odbora, ki jih je bila prejšnja vlada dala zapreti.

PRAVI PROVZROČITELJ PREOBRATA.

Pariz, 25. januarja. Preobrat je provzročil Talaat bej. Tu se trdi, da je bila posekana vsa telesna straža Nazim paše. Vestem iz Carigrada ni veliko verjeti, ker nova vlada že vse brzajvke cenzurira. — Množica, ki jo je vodil Enver bej, je izpočetka štela le kakih 50 oseb. Zarota se je skovala v palači princa Said Halima v torek. Kiamil pašo so hoteli na miren način pridobiti za to, da odstopi in pokliče v

divan častnike. Ker je to odbil, so sklenili puč.

Talaat bej je že v četrtek ob 11. uri polдне, ko je že ministrski svet začel zborovati, šel na Porto, da vezirja pregovori. Zofje so prišli ob 3. uri iz neke kavarne. Poveljnik Carigrada Memduh paša je za Enver bejem in njegovim spremstvom vrata Porte zaprl. Z ministri se je Enver bej nekaj časa pregovarjal, naj Odrina ne odstopijo, končno pa so morali demisionirati.

NOVI ZUNANJI MINISTER.

Carigrad, 25. januarja. »Lokalanzeiski poslanik Hussein Hilmi paša portfelj zunanjega ministra odklanil, je postalo imenovanje Muktar beja za to mesto definitivno.

NOVI GENERALISSIMUS IN POGLAR IZLAMA.

Carigrad, 25. januarja. Novi generalissimus je Izzet paša, novi šejk-ul-izlam pa Mehmed Essad.

NOVA VLADA NE DOBI DENARJA.

Carigrad, 25. januarja. »Družba svetilnikov« je bila sklenila s Kiamil pašo pogodbo, glasom katere bi bila vlada dobila od nje posojilo 200.000 funtov. Danes bi se bila vsota morala izplačati. Družba pa je z ozirom na novi položaj izjavila, da pogodba ne velja in vsote ni izplačala.

ABDUL HAMID POSTANE ZOPET SULTAN?

Rim, 25. januarja. Bulgarski poslanik v Rimu je uredniku »Tribune« izjavil, da se mladoturki zanašajo na needinost velesil in na Rumunijo. Ne bilo bi nič čudnega, če bi Abdul Hamid postal zopet sultan, ker ga posebno Kurdi zelo ljubijo. Bulgarija seveda obžaluje, če bodo nadaljnje žrtve potrebne, če pa bodo potrebne, bomo kmalu korakali proti Carigradu.

KAJ BO Z MIROM?

Carigrad, 25. januarja. Včerajšnji ministrski svet se je o mirovnem vprašanju posvetoval, vendar turški delegati v Londonu nimajo še v rokah nobenih instrukcij. Vest, da so turški delegati London zapustili, pa je neresnična. Nova vlada v Carigradu celo upa, da se mir kmalu sklene, ne da bi bilo Turčiji treba Odrin prepustiti. V krogih zunanjega ministrstva izjavljajo, da se nove vlade nikakor ne sme presojeti s tega stališča, kakor da bi hotela mirovna pogajanja takoj prekiniti in začeti nepremišljeno politiko. Zagotavlja se pa, da bo nova vlada z ozirom na dobri položaj armade predlagala, da se sklene mir na podlagi onih predlogov, ki jih je bil Rešid paša v Londonu pred prekinjenjem konference stavil.

POSVET POSLANIKOV V CARIGRADU.

Carigrad, 25. januarja. Včeraj zjutraj so se zbrali poslaniki velesil pri a. o. poslaniku markiju Pallaviciniju. Manjkal je nemški poslanik pl. Wangenheim. V konferenci se še ni mogel doseči popoln sporazum.

BRODOVNA DEMONSTRACIJA JE SKLENJENA?

Pariz, 25. januarja. »Tems« trdi, da so velesile tripelentente že odločile, da izvrše pred Carigradom demonstracijo brodovij. Nemčija in Avstrija v to še nista privolili, vendar se upa, da to store. Z Dunaja se poroča, da se tudi tam s to mislijo bavijo, če ne z drugega razloga, saj s tega, da se štiti varnost Evropejcev v Carigradu.

LAŠKI KOMENTAR K DIRIGIRANJU DVEH KRIZARK V TURŠKE VODE.

Rim, 25. januarja. Oficijozna »Tribuna« piše, da je laška vlada ladji »San Marco« in »Pisa« odposlala proti Besiki ob vходу v Dardanele zato, ker je v Carigradu po odpoklanju ladji »Agordat« in »Benedetto Brin« ostala le stacionarka »Archimede«. Ladjama poveljuje kontreadmiral Cito di Filomarina.

SKLEPI BALKANSKIH DELEGATOV.

London, 25. januarja. »Reuter« poroča: Včeraj je dr. Danev konferiral s sir Greyem. Po tej konferenci se je sklicala konferenca balkanskih delegatov. Sklenili so, da nadaljnja posvetovanja za 24 ur odgode. Nato so delegati brzajjavili svojim vladam po nove instrukcije. Delegati niso še sklenili izročiti Porti ultimatumu, ker morajo preje svoje vlade informirati o stališču velesil spričo zadnjih dogodkov in se ozirati tudi na to, da Porta velesilam na njihovo noto še ni odgovorila. Turški delegati še nimajo instrukcij, pa dozday tudi ne vedo, ali je res, da je nova vlada poverila Hakki-paši, da se udeleži mirovnih pogajanj. Popoldne so se balkanski delegati zopet zbrali, toda neoficijelno. Glasom »Lokalanzeigerja« so srbski, grški in črnogorski delegati sklenili, da svoje vlade telegrafično naprosijo za polno moč, da v slučaju negativnega odgovora Turčije velesilam morejo pogajanja prekiniti. Bulgarski delegati baje tako pooblastilo že imajo.

VSE PROTI MLADOTURKOM.

Rim, 25. januarja. Oficijozna »Tribuna« piše: Mladoturški preobrat ima zgolj namen Evropo razburiti. Dolžnost velesil je, da ta korak anulirajo. Peščica nesposobnih kričačev v Carigradu ne sme ogroziti miru Evrope.

Dunaj, 25. januarja. »Fremdenblatt« priznava sicer pogumni nastop Enver beja, njegovo dejanje pa najstrožje obsoja ter pravi, da bo ostalo brez uspeha in ne bo moglo odvrniti nujne usode. List upa, da se bo Evropa zedinila, da prepreči nevarnost, ki jo pomeni dejanje nepremišljenih politikov v Carigradu.

Rim, 25. januarja. Vsi listi ostro obsojajo mladoturški preobrat, med njimi tudi glasilo Vatikana »Osservatore Romano«.

RUSIJA JE OPTIMISTIČNA.

Peterburg, 25. januarja. Govori se, da je ministrski predsednik Kokovcev na informacije finančnih krogov glede novega položaja odgovoril, da se ni treba ničesar bati.

SODBA »MIRA«.

Sofija, 25. januarja. Oficijozni »Mir« piše: Dejstvo, da je 300 zofit vrglo turško vlado, dokazuje, da gre Turčija k koncu in da je nastopila že skrajna anarhija.

KOLIKO VOJAKOV BI SRBIJA PROTI CATALDŽI ODPOSALALA.

Rim, 25. januarja. Srbski poslanik je uredniku »Tribune« dejal, da more Srbija odposlati proti Cataldži iz Skoplja in Bitolja 150.000 mož.

DEMENTIRAN KONFLIKT MED LAŠKIM IN AVSTRIJSKIM POSLANIKOM V LONDONU.

Rim, 25. januarja. Oficijozna »Tribuna« dementira vest lista »Echo de Paris«, da sta se v petek laški in avstro-ogrski poslanik v Londonu sprla. (Baje je laški poslanik dejal, da v slučaju, če Skader vsled v Italiji nepopularne zahteve Avstrije pripade Albaniji, Italija tudi ne more dopustiti, da bi Janina postala grška.) »Tribuna« pravi, da ta vest zasleduje namen razburiti Grčijo proti Italiji.

ZMAGA PRI TENEDU.

Atene, 25. januarja. Kralj Jurij je admiralu Conduriotisu na zmagi brodovja pri Tenedu 18. t. m. brzajjavno prisrčno čestital.

BORZA.

Dunaj, 25. januarja. Borza je danes nekoliko slabo poslovala, praške železniške akcije so padle za 40 K, toda v obče so se posli razvijali mirno.

ZOPET DEMENTIRANA »REICHS-POSTA«.

Belgrad, 25. januarja. Vest, da so Arnavti zavzeli komunikacijski pot med Dračem in Prizrenom, je popolnoma izmišljena.

RUMUNIJA.

Bukarešt, 25. januarja. Danes dopoldne se je vršil kronski svet. Mero-dajni krogi izjavljajo, da novi položaj v Carigradu smeri rumunske politike zazday ne bo izpremenil. Odločilno bo stališče, ki ga bo pričel teh dogodkov zavzela Bulgarija. Baje Rumunija slejkoprej zahteva Silistrijo.

× × ×

ODPUŠČANJE REZERVISTOV V AVSTRIJI.

Budimpešta, 25. januarja. »Pester Ll.« objavlja besedilo naredbe vojnega ministrstva, da imajo zborni poveljniki rezerviste, ki imajo važne vzroke, odpustiti domov.

SOCIALNO ZAVAROVANJE V PODODSEKU GOTOVO.

Dunaj, 25. januarja. Pododsek za socialno zavarovanje je že dovršil svoje delo, končal ves zakonski načrt in dovršil končno redakcijo besedila. Prestajajo samo izjemna določila za Galicijo in Bukovino, ki se bodo med vlado in interesiranimi strankami sporazumno postavila. Rumuni in Rusini so v večini zato, da se predl. raztegne tudi na Galicijo in Bukovino. Med Poljaki se zavzema za načrt tudi narodna demokratična stranka. Rešitev socialnega zavarovanja leži sedaj v rokah poljskih strank in je veliko vprašanje, če bodo imele toliko smelosti, da bi rešitev tega važnega zakona preprečile.

DR. KARLIN PRI SV. OČETU.

Rim, 25. januarja. Sv. Oče je 19. t. m. sprejel tržaškega škofa dr. Karlina. Sveti Oče se je pri dveh spremljevalcih škofa, hrvatskih duhovnikov iz zavoda Sv. Jeronima, informiral tudi o hrvaških razmerah.

NADVOJVODA RAINER.

Dunaj, 25. januarja. Zdravstveno stanje nadvojvode Rainerja, ki je bilo ponoci

precej slabo, se je opoldne nekoliko izboljšalo.

VELIKI IZGREDI V NEW YORKU.

Newyork, 25. januarja. Stavkujoči nakarjari so pobili šipe pri restavracijah, naskočili nek hotel in metali na policijo kamnje.

Darovi.

+ Za stavkujoče v Vevčah. Ravnatelj vevške popirnice je dal stavkujočim delavcem s pomočjo ljubljanskih modrih (plavih) postreškov pometati opravo iz tvorniških hiš. Delavstvo pa kljub temu stoji trdno za svoje pravice ter se ne uda. Ta požrtvovalni boj domačega delavstva naj vsak poštenjak podpira! Danes so nam za stavkujoče delavstvo poslali: Ga. Marija Cik, trgovka, tu 20 K. — J. J., dež. oficijal, tu 1 K 60 vin. — Evgen Jarc, državni in deželni poslanec, tu 20 K. — Neimenovan v Kat. tiskarni 2 K. — Dr. Dolšak, deželni zdravstveni tajnik, tu 10 kron. — Neimenovana, tu 10 K. — A. Volta, blagajnik Gosp. zveze, tu 2 K. — A. Cilenšek, župnik v Poljčanah 3 K 06 vin. — Jožef Čede, župnik v Studenčcah 3 K. — Jos. Rostohar, župnik v pokojju, Poljčane 3 K. — Fr. Osterc, kaplan, Poljčane 2 K. — Dr. Capuder, profesor, Kranj 2 K. — Franc Krek, župnik, Vranja peč 4 K. — I. N., Trebnje 3 K. — K. Gnidovec, kaplan, Zuzemberk 10 K. — Uslužbenec Mlekarne v St. Vidu pri Vipavi 5 K. — Andrej Orehek, kaplan, Dobrepolje 5 K. — L. Ševar, Rakek 3 K. — A. Kastelic, župnik, Dol. 2 K. — Iv. Cvetko, tu 2 K. — Marija Bradovlje, tu 1 K. — Neimenovana P. P., tu 2 K. — Nežika Rakar, nabrala v tobačni tovarni 11 K 34 vin. — Iv. Kovačič, trg. sotrudnik, tu 20 vin. — Jerica Blasnik, tu 4 K. — Ivan Drašler, trgovec, Dole 1 K. — A. Adamič, bol. uradnik, Borovnica 1 K. — A. Leben, krojaški mojster, Borovnica, 1 K. — A. Kocijančič, župnik, Mirna 2 K. — Ivan Sever, kaplan, Preserje 4 K. — Jak. Zupančič, župnik, Gotovlje od V. K. 10 K. — I. Bezenšek, Čadram 5 K. — Marija Lomšek, Cerklje pri Krškem 2 K. — Hvala iskrena! Prosimo še nadaljnje pomoči! Nabirajte za stavkujoče v družbah in med svojimi znanici. Domačim junakom in njihovim rodbinam vsi na pomoč! Darovi naj se pošljejo na naslov: L. Tomažič, Katoliška tiskarna, Ljubljana.

Demonstracije čevljarjev v Lvovu. Lvovski čevljarji so uprizorili v mestu veliko demonstracijo. Pobili so vsa okna v izložbah prodajalnic, katere prodajajo v čevljarskih tvornicah izdelane čevlje.

Primorske vesti.

p škof v Poreču postane, kakor je izvedel pazinski »Pučki Prijatelj« iz najboljšega vira, proš dr. Faidutti.

pNa legarju je nevarno obolel profesor na goriški realki koroški rojak dr. L. Kotnik. Sedaj se nahaja v bolnišnici usmiljenih bratov. Kakor smo izvedeli, je že izven vsake nevarnosti.

p Volitve v Plaveh. V sredo so pri občinskih volitvah v Plaveh zmagali pristasi S. L. S. v drugem in tretjem razredu. Nekdanja liberalna glava Konjedic se je obdržal le še v 1. razredu.

p Občinski zdravnik v Cerknem. Občinski svet v Cerknem je sklenil razpisati službo občinskega zdravnika.

p Kinematograf v Centralu v Gorici. Gimnazijsko ravnateljstvo v Gorici je pretekli petek popoldne odločno prepovedalo učencem obisk kinematografa v Centralu.

p Nogo si je zlomil. Paporščaku planinskega polka Henrikumu Humula je v Gorici na tlaku Tržaške ceste spodrsnilo tako, da je padel in si zlomil desno nogo. Prensli so ga v vojaško bolnišnico.

Posledice prehlajenja

se veliko lažje presteje, ako se nekaj časa zavziva Scottova emulzija in s tem dovaja telesu nove moči. Učinek Scottove emulzije je tako priznan in preizkušen, da jo zavzivajo mnogi odrasli in otroci v času nevarnosti za prehlajenje ali pred nastopom slabega vremena, da se izognejo prehlajenju. Telesna odpornost se s tem nenavadno poveča, česar je posebno želeli slabotnim osebam, ki imajo pri vsaki vremenski spremembi opraviti s prehlajenjem. Iz najčistejših in najbolj učinkujočih sestavin in po posebnem Scottovem načinu prirejena lahko prebavljiva in okusna Scottova emulzija, je zanesljivo in pripravno sredstvo za hitro in trajno utrditve zdravlja.

Cena originalni steklenici 3 K 30 vin. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 vin. v znakih na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj VII., ta se salicije na ta časopis, dostavi se mu i pošiljatelj potom lekarnar za poskušnjo.

Sanatorium Emona v Ljubljani, Komenskoga ulica 4. Privatno zdravilišče za notranje in kirurški bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lestnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Dergano, primar. I. kir. odd. dež. boln.

p Tragična smrt slovenskega Orla v Ameriki. »Novi čas« poroča: Te dni je prišel v Ameriko Franc Skolaris iz Vipolže. Vstopil je v delo na postaji v Colinswoodu, a delal je tam le dva dni. Zvrnila sta se nanj dva vagona premoga tako, da je bil takoj mrtev. V domovini je bil vedno zvest krščanski Orel. Star je bil šele 19 let. V Vipolžah žalujejo za njim starši, brat, sestra in njegovi prijatelji Olri. Naj v miru počiva v tuji zemlji!

p Cesto zasulo. V torek zvečer se je nad Kobaridom za mostom na bovški cesti utrgal kos skalovja in zemlje. Cesta je bila tako zasuta, da je bil ustavljen promet. Avtomobil ni mogel voziti. Poštne pošiljke so morale čez skalovje na voz, ki je čakal na drugi strani. V sredo je cel dan veliko delavcev tam delalo. Sedaj je reden promet zopet upeljan.

p Samomor Slovenke v Trstu. V Trzinu je služila neka Terezija Štucin, stara 20 let iz Cerkljanskega. Te dni je bila brez službe in stanovala je pri svoji prijateljici v neki restavraciji. Dobila je pismo iz Hamburga, kjer ji je pisal njen fant na potu v Ameriko, da jo zapušča. Vse to jo je gnalo v smrt in v ponedeljek krog polne se je zastrupila. Vseka dravniška pomoč je bila zaman. Dekle je bilo kmalu mrtvo.

ZAHVALA. 273
Podpisana se najtopleje zahvaljuje slavnemu „Stanovskemu društvu uradnikov c. kr. užitnine v Ljubljani“ za točno in hitro izplačilo dvesto kron kot pogrebni stroški.
V Kranju, 22. januarja 1913.
Marija Kalan,
vdova po uradniku c. kr. užitninskega urada.

Posojilnica v Mariboru
registrovana zadruga z omejenim poroštvom
vabi na svoj

XXXI. občni zbor

ki bo
v nedeljo, dne 9. februarja leta 1913
ob pol 10. uri dopoldne v zadrugi pri-
sarni (Narodni dom).

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računov za l. 1912 ter razdelitev čistega dobička.
4. Volitev dveh članov načelstva.
5. Volitev enega člana nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Valilni aparat K 45'

vall bolje kot vsaka kokoš. Na poskušnjo zastoj. **G. MÜCKE, Pottendorf št. 49 pri Dunaju.** Stotine referenc in spričeval iz cele monarhije zastoj in franko. 181 (10)

Zahvala.
Povodom nenadomestljive izgube najinega nad vse ljubljene sinka
Vilibalda
nama je došlo toliko prisrčnih izrazov sočutja, da se je težko vsakemu posebej zahvaliti. Zato izrekava tem potom najprisrčnejšo zahvalo vsej mnogobrojni množici, ki je predraga Vilčeta spremlila na poslednje počivališče. Posebej se pa še zahvaljujema cenjenim gg. uradnikom, učiteljstvu s šolsko mladino in mešanom sploh.
Vsem onim, ki so se kakorkoli spomnili naju v teh težkih dneh, najhvaležnejši: Bog povrni! 280
Kamnik, 23. januarja 1913.
Matež iz Katarina Pruh.

Zahvala.
Ob smrti našega ljubljene očeta in soproga
Ivana Zupana
nadučitelja
nam je došlo toliko izrazov sožalja in tolažbe, da se ne moremo zahvaliti vsakemu posebej. Zahvaljujemo se tem potom vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so v težkih urah žalosti osebno ali pismeno z nami čutili. Zlasti pa se zahvaljujemo g. župniku za zadnjo tolažbo in spremstvo.
Posebno zahvalo smo pa dolžni g. nadzorniku Gabrščku in gg. učiteljem, ki so se v tako lepem številu udeležili pogreba in pod vodstvom nadučiti. Tomana poskrbeli za petje, nadučiti g. Letnarju za ganljiv nagrobni govor in sl. gasil. društvu.
Končno se zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem za krasne darovane vence in šopke.
Dolsko, 24. januarja 1913.
277 **Rodbina Zupanova.**

Avtomatična past!

Za podgane K 4—, za miši K 2-40, ujame brez nadzorstva do 50 komadov v eni noči. Past za ščurke edina te vrste, na katero se ujame na tisoče ščurkov v eni noči, a K 2-40. Povsod najboljši uspeh. Pošilja po povzetju **Franc Humann, Dunaj, 2. Beirk, Alogisgasse 3/24.** Mnogo pohvalnih pisem. Pred manj vrednimi ponarejanji se svari. V c. in kr. vojaških skladiščih v uporabi. Telefon 23.446. 215

Vajenec za kovaško obrt

se sprejme takoj. Naslov pri upravi lista pod št. 275. (Znamka za odg.)

Zahvala.
Za vsa izražena sočustva ob smrti našega preljubega očeta in starega očeta, gospoda
Janeza Majcen
bišnega in zemljiškega posestnika
izrekamo tem potom najprisrčnejšo zahvalo vsem prijateljem in znancem, ki so prihiteli iz mesta in dežele in nam izrazili svoje sožalje in sočutje, ter spremili dragega ranjkega na njegovi zadnji poti.
Posebno se zahvaljujemo še preč. gospodu župniku J. Barle-tu, ki je ranjkega tolažil v boleznih in ob smrti; dalje slavn. vodstvu Marijanišča za udeležbo pri pogrebu, kakor tudi vsem udeležencem pogreba in darovalcem krasnih vencev. Vsem in vsakemu posebej iskrena zahvala.
Nepozabnemu očetu in staremu očetu mir in pokoj!
Ljubljana, dne 25. januarja 1913.
Zalujoči rodbini
Majcen in Levc.
270

Franc Kos Ljubljana, Sodna ulica.
Podpirajte domačo industrijo!
Stare nogovice se ceno podpletujejo!

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za površne in spodnje jopice, moderne, teiovnike, nogovice, rokavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za stroje itd. na drobno in na debelo.
Sivalni stroji od 70 kron naprej.
Pletilni stroj patent „Wiedermaun“ je edina in najuglednejša prilika za dober zaslužek, pouka brezplačen, trajno delo zagotovljeno.
Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje. 230 (50)

Izkušenegea poslovodjo
eventuelno
izurjenega preddelavca
sprejme **STOLARNA v Sodražici.**
Plača po dogovoru. Nastop v teku 3 tednov. 271

Vabilo na občni zbor
I. društva bišnih posestnikov v Ljubljani, ki bo v petek, 31. januarja l. l. ob 8. uri zvečer v hotelu „Union“ (mala dvorana) s statutarističnim sporedom.
268 **Odbor.**

! Mizarji, pozor !

274 pod najugodnejšimi pogoji se proda lepo s stalno vodno silo (25 konjskih sil), enonadstropna hiša z mizarško delavnico z vsemi potrebnimi stroji, ter gospodarsko poslopje in nekaj zemljišč. Naslov pove upravništvo „Slovenca“ pod št. 274. (Znamka za odgovor.)

Učenca

iz dobre, poštene hiše, s primerno šolsko izobrazbo se takoj sprejme pri **Rud. Rutner, trgovina z mešanim blagom, Vrhnika.** 257

Do 500 l mleka

se išče dnevno, postavljeno na kolodvor Reka. Ponudbe je poslati na „Središnje mlekarne“, Sušak pri Reki, s točno označbo cene. Za železniške stroške se nič ne povrne.
222 **Henrik Povše.**

Velika noč je letos že v marcu!!

Naročite torej vzorce za nove obleke kar že zdaj pri tvrdki 217

Pokop Skorkovsky in sin
izvozna tvrdka blaga za moške in ženske obleke, **HUMPOLEC, ČEŠKO.** Na željo damo izvršiti moške obleke.

3 pari črevljev le K 13'50.

Pooblaščen sem razpečati zalogo velike tovarne črevljev pod tovarniško ceno in razpošiljam, da čimpreje izpraznim in dokler je kaj zaloge 180

3 pare visokih črevljev na zadržo iz čisto črnega najboljšega učenja, elegantnih in trpežnih, vse 3 pare samo za K 13'50

vsakemu proti povzetju. — Dobite 3 pare črevljev kakoršnih si želite, za moške in ženske. Pri naročilu zadostuje, da se navede številka ali dolgost v centimetrih.

J. Schüller, Dunaj III., Krieglergasse 6/II.

Svarilo! Ne zamenjajte naše ponudbe z enako se glasečimi, ki navadno varajo.

Prednaznanilo!

Usojam si slavnemu občinstvu vljudno naznaniti, da otvorim s 1. februarjem

svetlični salon
v Šelenburgovi ulici 6 zraven gl. pošte.

Ker sem v tej stroki veliko let služboval pri znani tvrdki Al. Korsika, in bil tudi v inozemstvu, se čutim zmožnega, cenjenim naročnikom z vsemi v mojo stroko spadajočimi predmeti kar najbolje postreči in se toplo priporočam za naročbo vencev, šopkov, bodisi svežih ali suhih, sploh vse vezanje v najmodernejši fazoni. Zraven tega bom imel v zalogi mnogovrstna semena v malih zavitkih, kakor tudi v večjih množinah, od domače zanesljive tvrdke Al. Korsika, katera za kakovost jamči, in vse po najnižjih cenah. Za obilno naročbo se priporočam in ne bočem hranil truda v vsakem oziru najbolje postreči.
Z odličnim spoštovanjem
Viktor Bajt.
270

Vabilo
na
57. redni občni zbor
„Obrtnega pomožnega društva“
r. z. z. o. z. v Ljubljani,
ki se boe vršil

v četrtek, dne 13. februarja 1913
ob 4. uri popoldne v društvenih prostorih na Kongresnem trgu št. 4, I. nadstropje.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega običnega zbora;
2. Letno poročilo in računski sklep za leto 1912;
3. Poročilo odbora o pregledu računov;
4. Razdelitev čistega dobička;
5. Čitanje revizij, poročila in ukrepi vsled istega;
6. Nadomestna volitev načelstva in nadzorstva;
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Zimsko blago

razpuščene tvornice sukna Alojzij Krenner-ja je prevzela
Ema Krenner v Školjiloki št. 84,
kjer se tudi prodaja na drobno.
Vzorci se pošiljajo brezplačno in poštne prosto. 256

Stavbišče se prodaja

pri kemični tovarni v Ljubljani. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod „št. 254“.
(Znamka za odgovor.) 254

Golsa

se da odstraniti brez joda s sredstvom, ki je je izumil nek ozdravljenec, četudi so bila brez vspeha vsa druga sredstva. Zahtevajte takoj proti vpslatvi 20 vin. v znamkah naš prospekt. 1857

Kemični laboratorij Paracelsus Sternberg, Morava.

Po svetu.

Kinematograf zdravju nevaren.
Ameriški očesni zdravnik dr. Gould je v glasilu ameriškega medicinskega društva priobčil svoje bogate izkušnje o vplivu kinematografskih predstav na zdravje gledajočega občinstva. Ob dolgem gledanju svetlopisev se mnogokrat pojavijo znaki bolezni, ki se dajo naj lažje primerjati z migreno v njenih mnogoličnih nastopih. Navadno se pojavi čut velike utrujenosti možgan in zlasti oči, pomanjkanje teka in večkrat celo bruhanje in nespanec — v obče torej znaki, ki nastopijo ob vsakem prenapenjanju oči. Zanimivo je, da imajo osebe, ki nosijo očala, v kinematografu občutek, kakor bi ne imele pravih očal. Seveda je pa to le prevara in posledica prenapetja oči. Morda bodo kdaj prišla v rabo posebna očala za kinematografske predstave; s tem bi se morda vsaj deloma dale preprečiti slabe posledice dolgega gledanja svetlopisov. Pravi vzrok teh boleznih pojavov je po mnenju dr. Goulda trajno menjanje stalne točke oči, migljanje podob in mnogokrat nezadostna razsvetljava.

Junaška žrtev 22letnega dekleta.
V nekem londonskem predmestju je pred meseci v pralnici s parnim obratom stroj zgrabil lastnico zavoda za lase tako, da ji je odtrgal vso kožo z glave. Zdravniki so konstatirali, da mora žena umreti, ako se ne dobi oseba, ki bi zanjo žrtvovala potreben del kože s telesa. Ko je to čula nečakinja ponesrečenke, 22letna Lilly Heatford, izredno lepo dekle, se je takoj ponudila v kloroformovi omotici, da so zdravniki zrezali z njenih nog in hrbta potrebno količino kože to je 30 kosov s skupaj 900kvadratnih centimetrov površine. Po operaciji je ostala Lilly 3 mesece v zdravniški oskrbi in še sedaj se ji niso vse rane zacelile. Njena teta je pa že davno popolnoma zdrava ter zopet krepko vodi svoje podjetje. Angleška kraljica Mary je požrtvovalni junakinja poslala pristrčno lastnoročno pismo, v katerem ji čestita k junaskemu činu in gorke pohvali. »Daily Chronicle« predlaga Lilly Heatford za častno nagrado iz Carnegiejevega zaklada za junaska dela.

Kinematografska gledališča v Ameriki. V severoameriških Zedinjenih državah je vsega kakih 20.000 kinematografskih gledališč, ki predstavljajo 200 milijonov mark vloženega kapitala.

Roparski napad na prošta. V župnišče Mozesle v Poznanju na rusko-pruski meji sta dne 19. t. m. ponoči prišla dva moška in prosila, da bi se proštnem podal k nekemu umirajočemu. Prošt se je takoj oblekel, ko pa je prišel iz sobe, sta ga neznanca ustrelila. Hotela sta ga oropati, a sta morala pobegniti, ker so prihiteli ljudje. Začeli so ju preganjati, a v temi sta oba ušla.

Sadni šopki. Praktični Amerikanci so namesto cvetličnih šopkov začeli uvajati šopke iz sadja, ki niso samo lepi, marveč tudi okusni. Iz lepih rdečih jabolok, pomaranč, raznega grozdja itd. je v zelenem, belem ali drugobarvnem ovitku možno napraviti šopek, ki popolnoma zadovolji umetniške zahteve oči, obenem pa tudi želje želodca. Pri raznih pojedinah so se ti sadni šopki že zelo udomačili.

Predolge igle na ženskih klobukih. V zadnji seji dunajskega občinskega sveta je župan dr. Weiskirchner povedal, da so morali sprevedniki mestne cestne železnice v zadnjih štirih mesecih 747krat posredovati radi predolgih igel na ženskih klobukih. Doslej imajo sprevedniki glasom predpisa damo le opozoriti, da iglo primerno potegne nazaj; sedaj pa ravateljstvo cestne železnice pripravlja predlog, po katerem se vsaki dami s predolgo iglo v klobuku zabrani vstop na cestno železnico. — V Newyorku štrajkajo šivilje; dne 19. t. m. je prišlo do spopada s policijo, pri kateri priliki so šivilje z iglami iz klobukov napadle redarje. Policija je v obrambo napravila čveterokot. Ko so nekaj najhujših aretirali, so policaji hitro zapustili nevarno bojišče.

Polijski pes izsledil roparsko draha. Te dni je bila v Kvetovu pri Milevskem oropana trgovka Marija Smolikova. Iz spanja jo je zdramil sumljiv ropot. Tik postelje opazi našemljenega moža z revolverjem v roki, ki ji zagrozi, da jo ustrelji, če se gane. Trgovka je v postelji ostala nepremično. Med tem so roparjevi tovariši iztikali op trgovini, skladišču, odpirali zaboje, ulomili v blagajno. Ko so svoje zloglasno delo opravili, je šel našemljen ropar od postelje k vratom in meril na trgovko, dokler ni šel skozi vrata. Kadar pa so roparji odšli, je začela trgovka klicati na pomoč sosede in jih je priklicala. Proti bežečim roparjem se je postavil mestni nočni čuvaj, a ti so nanj šest-

krat ustrelili in zbežali. Čuvaja k sreči niso zadeli. Naslednji dan so orožniki zasledovali roparje, ki so bili Smolikovi odnesli vsega skupaj za 1500 K vrednosti. Da bi roparjem čim prej prišli na sled, so dobili orožniki iz Piska policijskega psa, ki je kmalu dobil sled za roparji ter jo ubral iz Kvetova preko polja. Čez dva dni in tri noči je bil ropar prijet v gozdu pri Pribramu, oddaljenem 110 km od Kvetova, v zloglasni ciganski drhali, pri kateri so našli trgovki Smolikovi ukradene reči. Cigane so odpeljali k sodišču v Pisek.

MATTONIJEV GIESSHÜBLER
naravna alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri žledodnih in črevesnih katarjih, obilnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo največkrat zdravniki kot bistveno **podpiralno sredstvo**

pri karlovovarijskem in drugih kopeških zdravljnih in kot **poznejše zdravilo** po kopeških 24 38 in trajno porabo. (VII.)

Izvirek: **Giesshübl Sauerbrunn**, železniška postaja, zdravilno kopalnišče pri Karlovih varih Prospekti zastoni in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Založbe pri **Mihael Kastner-u, Peter Lassniku in Andrej Šarabonu, Ljubljana.** 11

Zobna krema KALODONT
Usna voda

Jakobi aninikotinske cigaretno stročnice.

1309 No torej... To so ja prave

„Entrés Adelf & Alexander Jacobi, Dunaj VIII.“

SUKNA CEFIRI

in modno blago za gospode in gospe priporočila izv. lista Prokop Škorčevský in sin v Humpolcu na Češem.

Vzorci na zahtevo franko. Zelo zmerno cene. Na željo dam tukaj izgotoviti gospod. obleke.

Samo pri nas pristno.
Zelo ugoden nakup
40 METROV OSTANKOV

zefira, volle, flanele in drugega pralnega blaga, zelo lepi v dolgoti od 1-8 metrov, sortirani. Pošilja se po povzetju, franko za 18 kron. Najboljša razpošiljalnica

V. I. Havliček & Bratje, Podebrad, (Češko):
Od teh ostankov se vzorci ne morejo razpošiljati. Kolekcija vzorcev modnega blaga in manufakture z navedbami nizkih cen pošiljamo franko. 116

Trgovski pomočnik

se sprejme za manufakturno blago itd. za več let v službo. Priliko ima naučiti se nemščine in italijanščine. Ponudbe naj se pošljejo na **I. MIHELICH, Warenhaus, Kandersteg (Bern) Švica.** 113

Ostanki blaga, kateri so se pri meni v veliki množini nabrali, dam radi pomanjkanja prostora, čisto pod **ceno. 115**

ki zadostujejo za kompl. obleke za gospode, hlače, paltoje, damske kostume, plašče, krila itd.

Exportna tovarna blaga **Karl Kasper** Inmost (Innsbruck) 58.

Naj so zahteva vzorce ostankov blaga za gospode in dame, poštnine prosto.

Poročne prstane izdelujem najfinije in po najnižji ceni v lastni delavnici

LUD. CERNE
juvelir, trgovec z urami ter zaprisoženi sodni čevllec

Ljubljana, Wolfova ulica 3

1236

Štambilije vseh vrst za urade, društva trgovce itd.

Anton Černe graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Stari trg šte. 20.
Ceniki franko.

140

Potniki v severno in južno Ameriko se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Austro-Amerikana
Trst — New York, Buenos Aires, Rio de Janeiro, Santos i. t. d.

z najnovjšimi brzoparniki z dvema vijakoma, električno razsvitlavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:
v severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakovrstna pojasnila daje radevolje brezplačno in prodaja vozne liste glavni zastopnik za Kranjsko, Štajersko in Koroško

Simon Kmetetz, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

21

Razpošiljam orožje osake orste

za poskušnjo za 10dnevni ogled. Puška enocevka Lankaster K 20—, dvocevka lankaster K 30—, Hammerless-puška K 70—, Flobert K 8—; samokres K 5—, pištole od 2 K naprej. Popravila hitro in poceni. Ilustrovani cenik zastoj F. DUŠEK, tovarna orožja, Opočno št. 2146. ob drž. žel. česko. 3671

Telefon 145. 2114

Tovarna za kovinsko blago in zvonolonica
J. HILZER & KO., Dunajsko Novomesto,

se priporočajo za nabavo zvonov, melod. in harmon. zvanila vsake velikosti in glasu jamstvo za dolžen in poln glas, najčistejšo vglavitev in najboljši material. Stojala za zvonove iz kovanega železa ali lesa. Lahkono zvonjenje, najboljši način telesa. Nagla izvršitev najnižje cene. Ugodi i plačilni pogoji, stari nerabni zvonovi se sprejmejo v prelitje, raznotako se izdeujejo železna stojala najboljšje konstrukcije z dolgotrajnim jamstvom. Proračuni in prospekti vsak čes zastoj in franko na razp. ligo, enako tudi pripravila kakor tudi priznala pisma.

Ceno Posteljno Perje

1 kg sivoga skubljenega K 1—, boljšega K 2-40, pol belega prima K 3-80 belega K 4—, finega mehkega puha K 6, prvovrstnega K 7—, 8— in 9-60. Sivoga puha K 6—, 7—, belega finega K 10—, prsnega puha K 12—, od pet kg naprej franko.

Dovršene napolnjene postelje

iz gostega, trpežnega, rudečega, modrega ali belega iniet nanking blaga. 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z 2 vzglavnicama, vsaka, 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim, sivim, puhastim in trpežnim posteljinim perjem K 16—, s pol puhom K 20—, s puhi perjem K 24. Posamezne pernice K 10—, 12—, 14—, 16— Posamezne vzglavnice K 3—, 3-30, 4—, pernice 200x140 cm velike K 15, 15—, 18—, 20—. Vzglavnice 90x70 cm velike K 3-50, 3—, 5-51. Spod. pernice iz najbolj. gradila za postelje 180x110 cm velike K 15—, 15—. Razpošilja od 10 kron naprej franko po povzetju ali predplačju. 2419

Maks Berger Dešenica a/150 Češki les
Nikak riziko, ker se zamenjava dovoli ali denar vrne Bogati ilustr. ceniki vsega postelnega blaga zastoj.

Milijoni Kašeli
rabijo zoper hripavost, katar in zasilonje, krečni in

oslovski katej slastne

Kaiserjeve prsne karamele s „tremi jolkami“

6100 notarsko poverjenih izpraveval od zdravnikov in zasebnikov zajamčuje gotov uspeh. Izredno prijetni in slastni bonboni. 3112

Zavoj 20 in 40 vinarjev. Ovojček 60 vinarjev

Prodajajo jih v Ljubljani lekarnarje: Ubald pl. Trnkocny, Richard Sušnik, Dr. G. Piccoli, Deželna lekarna. Mr. Ph. And. Bohinc, Mr. Ph. Jos. Cizmar, Ant. Kano, drogerija; B. Cvancar, drogerija „Adeja“. — Lekarne na deželi: Daniel Piro, Idrja. J. Bergmann, Novomesto. C. Andrijačič, Novo Mesto. Jar. Hns, Vipava. Milan Wacla, Metlika. A. Rohdek, Radovljica. Hinko Brilli, Litija. Karel Savnik, Lekarna pri Sv. Trojici. Kranj. Fr. Baccarich, Postojna. Jos. Močnik, Kamnik. E. Burdych, Skofja Loka. Mr. Ph. Bohulav Lavrica, lekarnar, Trzin. Ph. Mr. E. Koželj, Jesenice. V. Arko, trg., Senožeče. Jos. Radoli, drogerija, Litija. J. Kandušar, trg., Mengoa. I. R. Hočevar, lekarnar pri „Angelu varhu“ na Vrhnici.

Pozor! Prečastiti duhovščini in sl. p. n. občinstvu v Ljubljani in okolici priporočam svojo veliko zalogo raznovrstnih novih VOZOV trpežno in solidno in rabljenih VOZOV izvršenih po jako nizki ceni. — Priporočam se tudi za naročila na izvršitev novih vozov kakor tudi vsa tozadva popravila.

Volespoštovanjem
IVAN DEMŠAR
prej Slika.
podkovski kovar in izdelov. vozov
Ljubljana, Marije Terezije s. 6

Največji izbor Najnižje cene

Srbno izdelovatelj

Preobleke Popravila

L. Mikusch
tovarna deznikov
Ljubljana, Mostal try 15.

Teodor Korn
(poprej Henrik Korn)

pokrivalec streh in klepar, vpeljalec strelvodov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporočam se slavnemu občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z angleškimi, francoskim in tuzemskim škrljem z

asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Hatschek

z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznano solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.
Proračuni brezplačno in poštnine prosto. 20

Kadar hočete dobro blago kupiti, obrnite se na tvrdko

KATINKA WIDMAYER
pri „SOLNCU“ za vodo

katera ima v zalogi dobre in trpežne čevlje za dame, gospode in otroke. Izdelovanje suhih šopkov, nagro-nih vencev, frakovi z napisi. Bluze, vrhna in spodnja krila, nogavice, rokavice, vsakovrstno perilo itd.

Postrežba točna, cene najnižje. Prosim prepričajte se!

3090

Izgotovljene obleke

za moške in otroke v veliki izbiri po zmerni ceni v manufakturni trgovini

2934

Ljubljana Pri Škofu zrav. škofije

Najceneje nove gibljive brzoparilnike

vse vrste slamorenice in vse druge poljedelske stroje ter železino ponujata

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železino in poljedelskimi stroji
Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

549

Ne zamudite zahtevati cenik.

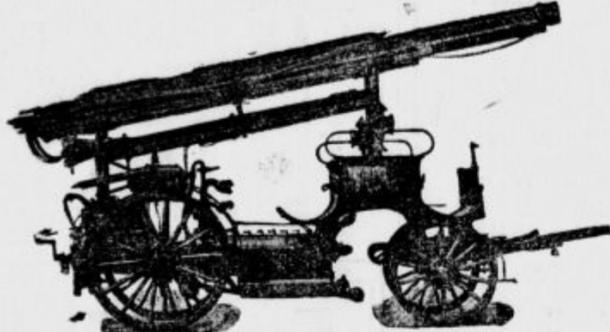
Hitra pomoč odločuje! Konrad Rosenbauer & Kneitschel v Lincu na Donavi prva tovarna bencinmotornih brizgalnic v Avstriji,

katere lahko dokaže z nad štirinajst izvrstno vspelim slučaji, da je gašenje s temi modernimi zboljšanimi stroji najvspešnejše.

Bogato ilustrovani ceniki glede vseh modernih, praktično sestavljenih dvo- in štirikolesnih ročnih brizgalnic, vozov in nosilnih mehaničnih pomikalnih lestev najnovejše konstrukcije, vozov za moštvo, vseh potrebnih gasilskih oprem, ter cevi izvrstne kvalitete tvrdke Konrad Rosenbauer v Lincu na Donavi dobi vsak na zahtevo brezplačno in franko.

Društva obiskuje
brezplačno za-
stopnik tvrdke

Fran
Samsa
Zagreb,
Gunduličeva ulica
št. 21. 3562

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, prosto in najfinije, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi

bandera in baldahine

ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

13

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

..... v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

5%

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1911 3143 z 18861 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 7.355.790 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

podpredsednik:

II. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

Dr. Fran Dolšak, zdravnik v Ljubljani.

Člani: Dr. Ferdo Čekal, stolni kanonik v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; Luka Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Ivan Zajc, zdravnik in deželni odbornik v Ljubljani; dr. Ignacij Žitnik, stolni kanonik, drž. in dež. poslanec v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor; v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. oficijal in posestnik v Ljubljani.

Gospodinje!

Pozor!

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile slovite, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHEINA

„UNIKUM“ MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlinska margarina.

„UNIKUM“ se izdeluje iz najčistejše goveje obistne tolsče z visoko pasterizirano smetano, ima torej največjo rodilno vrednost in je resnično zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten, nego najčistejši naravni izdelek.

„UNIKUM“ je za 50% cenejši od navadnega presnega masla in za 50% bolj izdatnejši nego to.

SAMO BLAIMSCHEINOV „UNIKUM“

Je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse doslej hvalisano.

Izdelovanje

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ je varovano s stalno državno kontrolo in je to razvidno na vsakem zavitku.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo presnega masla za

pečenje

praženje

kuhanje

1771

samo

maslen kruh

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ MARGARINE

Dobiva se povsod.

Poizkušnje gratis in franko.

**Združene tvornice za margarino
in presno maslo, Dunaj XIV.**

Telefon števil. 16.

19

Telefon števil. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Priporoča se za stavbena dela vsake vrste.